

Republiken s P r e s i d e n t s
framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till
riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen
om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och
överföring av äganderätt anseende kulturegendom och i Unidroit-
konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål

Om ett internationellt fördrag som Finland ingår innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) faller inom landskapets behörighet, skall lagtinget enligt 59 § 2 mom. i den nämnda lagen, för att bestämmelsen skall bli gällande i landskapet, ge sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft.

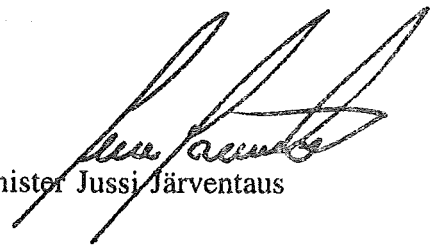
I de ovan nämnda konventionerna ingår flera bestämmelser på områden inom vilka lagtinget enligt självstyrelselagen för Åland har lagstiftningsbehörighet.

Med bifogande av regeringens proposition i saken, som även innehåller konventionstexterna, föreslås

att Ålands lagting ger sitt bifall till att lagen träder i kraft i landskapet Åland till de delar det ovan nämnda konventioner faller inom landskapets behörighet, under förutsättning att riksdagen antar lagförslaget i oförändrad form.

Helsingfors den 5 mars 1999

Republiken s P r e s i d e n t

Justitieminister Jussi Järventaus

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom och i Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner den i Paris den 14 november 1970 ingångna konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom samt den i Rom den 24 juni 1995 ingångna Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål.

Det huvudsakliga innehållet i den i Paris år 1970 ingångna Unesco-konventionen är att organisera det internationella samarbetet i syfte att skydda nationell kulturegendom. Syftet med konventionen är att å ena sidan förhindra att sådan kulturegendom som i de olika staterna klassificerats som statens kulturarv olagligt förs ut ur landet och att å andra sidan i samarbete staterna emellan spåra upp och återlämna olagligt överförd kulturegendom till ursprungslandet. Unesco-konventionen innehåller allmängiltiga bestämmelser om skydd för kulturegendom. Särskilt när det gäller frågor som hänför sig till återlämnande av kulturegendom har det funnits ett behov av mer detaljerade bestämmelser. Den i Rom 1995 ingångna Unidroit-konventionen innehåller detaljerade bestämmelser om återlämnande och restitution av stulna och olagligt exporterade kulturför-

emål och den kompletterar därmed Unesco-konventionen till de delar den också i Finland har ansetts bristfällig.

Unesco-konventionen trädde internationellt i kraft den 24 april 1972. För Finlands del träder konventionen i kraft tre månader efter deponeringen av ratifikationsinstrumentet. Unidroit-konventionen trädde internationellt i kraft den 1 juli 1998. För Finlands del träder konventionen i kraft den första dagen i sjätte månaden efter den dag då Finlands ratifikationsinstrument deponerats.

I propositionen ingår ett förslag till lag om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom och ett förslag till lag om godkännande av vissa bestämmelser i Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål och om tillämpningen av konventionen. Lagarna avses träda i kraft samtidigt som konventionerna träder i kraft för Finlands del vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Till riksdagen har samtidigt avlåtits en proposition med förslag till lag om begränsning av utförseln av kulturföremål.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge	4
1.1. Nationell lagstiftning	4
1.2. Lagstiftningen inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och Europeiska unionen	4
1.3. Internationella överenskommelser som är bindande för Finland	5
2. Konventionernas mål och viktigaste innehåll	5
2.1. Konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom	5
2.2. Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål	5
3. Propositionens verkningar	6
4. Beredningen av propositionen	6
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	6
DETALJMOTIVERING	7
1. Konventionerna och lagförslagen	7
1.1. Konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom	7
1.2. Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål	9
1.3. Lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom	15
1.4. Lagen om godkännande av vissa bestämmelser i Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål och om tillämpningen av konventionen	15
2. Ikraftträdande	18
3. Lagstiftningsordning	18
4. Behovet av riksdagens samtycke	19
LAGFÖRSLAGEN	3
1. om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom	20

2. om godkännande av vissa bestämmelser i Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål och om tillämpningen av konventionen	20
KONVENTIONSTEXTERNA	23
Konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom	23
Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål	34

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Nationell lagstiftning

Enligt 14 a § Regeringsformen för Finland bär var och en ansvar för kulturarvet. Lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål (445/1978) har stiftats i syfte att skydda det nationella kulturarvet. Kulturföremål enligt den nämnda lagen är över 50 år gamla konstverk samt konstindustri- och konsthantverksprodukter, andra över 50 år gamla föremål av allmänt kulturhistoriskt värde samt föremål med anknytning till den nationella historien och bemärkta personer, värdefulla manuskript och vetenskapligt betydelsefulla samlingar oberoende av deras ålder. Utöver detta har undervisningsministeriet utfärdat bestämmelser om vilka grupper av föremål som anses vara av allmänt kulturhistoriskt värde. För utförsel av kulturföremål krävs ett av museiverket eller någon annan tillståndsmyndighet beviljat tillstånd.

Enligt 16 och 17 § lagen om fornminnen (295/1963) är den som hittar ett minst hundra år gammalt löst föremål, vars ägare inte är känd, skyldig att tillställa museiverket föremålet jämte uppgifter om fyndet. Museiverket har inlösningsrätt till föremålet. Föremål med anknytning till kända fasta lämningar och vrak tillfaller dock utan lösen staten.

Den fasta inredningen och målningarna samt konstverken i kyrkor som skyddas med stöd av 14 kap. 5 § kyrkolagen (1054/1993) är skyddade. Enligt 23 kap. 6 § kyrkoordningen (1055/1993) får handlingar som ingår i församlingens arkiv eller församlingen tillhöriga fornföremål eller värdeföremål inte försälas eller överlåtas utan domkapitlets tillstånd. Enligt 68 § lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969) får församlingsfullmäktiges beslut om försäljning eller annan överlåtelse av sådant lösöre, som är avsett för kyrkligt ändamål eller annars nära ansluter sig till församlingsverksamheten, inte verkställas om inte kyrkostyrelsen gett tillstånd till detta.

Byggnadsskyddslagen (60/1985) innehåller bestämmelser om skydd för byggnader och deras fasta inredning. Från en byggnad som förklarats skyddad får inte avlägsnas beståndsdelar eller fast lösöre utan att skyd-

dandet äventyras. Utförsel av sådana föremål ur landet kräver tillstånd.

I arkivlagen (831/1994) föreskrivs om skyldigheten för offentliga arkiv och myndigheter att upprätthålla arkiv och om förstörandet av arkivhandlingar. Arkiv som tillhör sådana arkivbildare som nämns i lagens 1 § får inte föras ut ur landet.

I förordningen angående handel i öppen butik med begagnade varor samt skrot och lump (218/1941) föreskrivs att för idkande av yrkesmässig handel med begagnade varor krävs tillstånd av länsstyrelsen. Affärsidkaren skall vid behov bl.a. kräva en utredning om föremålets ursprung samt föra affärsbok.

Enligt 18 § 11 punkten självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om skydd av kulturföremål i landskapet. Landskapslagen om skydd för kulturhistoriskt värdefulla föremål (58/1986) påminner om motsvarande lag i riket. Den åländska lagen gäller utförsel av föremål från landskapet, också till det övriga Finland.

1.2. Lagstiftningen inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och Europeiska unionen

När Finland anslöt sig till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet den 1 januari 1994 skulle även Europeiska gemenskapernas råds direktiv 93/7/EEG om återlämnande av kulturföremål som olagligen förts bort från en medlemsstats territorium genomföras i Finland. Beträffande detta gavs en separat lag om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (1276/1994).

Efter Finlands anslutning till Europeiska unionen blev även Europeiska gemenskapens lagstiftning bindande för Finland. Europeiska gemenskapernas grundfördrag förutsätter fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital. Enligt artikel 36 i grundfördraget tillåts dock sådana av medlemsstaterna utfärdade förbud och restriktioner som grundas på intresset att skydda nationella skatter och skatter av konstnärligt eller historiskt värde. Exporten till länder utanför Europeiska gemenskapen regleras av två EG-förordningar (rådets förordning (EEG) nr 3911/92 och

kommissionens förordning (EEG) nr 752/93), vilka gäller export av kulturföremål oberoende av föremålens ursprung eller exportsyfte. För export av kulturföremål till tredje länder krävs i vissa fall en särskild exportlicens.

1.3. Internationella överenskommelser som är bindande för Finland

Inom ramen för Unesco ingicks år 1954 en konvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt, den s.k. Haagkonventionen. De stater som är parter i konventionen skall låta registrera sina värdefulla kulturminnesmärken och uppbevaringsplatserna för lös egendom. Unesco upprätthåller ett internationellt register över kulturegendom under särskilt skydd. Finland anslöt sig till Haagkonventionen år 1994 (FördrS 92—93/1994). En revision av konventionen är under arbete.

Europarådet antog 1992 den reviderade europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska arvet, den s.k. Maltakonventionen. Enligt den förbinder sig varje part i konventionen att bl.a. informera myndigheterna i ett föremåls ursprungsland om utbyte av föremål som misstänks ha förts ut ur landet olagligt. Finland för sin del antog konventionen 1994 och den trädde internationellt i kraft 1995 (FördrS 26/1995).

2. Konventionernas mål och viktigaste innehåll

2.1. Konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom

Generalkonferensen för Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco) har vid sitt sextonde möte i Paris den 14 november 1970 antagit konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom. Vid generalkonferensen röstade Finland för ett godkännande av konventionen.

Det huvudsakliga innehållet i Unesco-konventionen är att organisera det internationella samarbetet i syfte att skydda nationell kulturegendom. Syftet är sålunda att å ena sidan förhindra att sådan kulturegendom som i de olika staterna klassificerats som statens

kulturarv olagligt förs ut ur landet och å andra sidan att i samarbete staterna emellan spåra upp och återlämna olagligt överförd kulturegendom till ursprungslandet.

Utgångspunkten för konventionen är att varje stat själv definierar sin kulturegendom och därigenom sitt kulturarv. Export av kulturegendom som definierats enligt detta är beroende av tillstånd. Principen med detta system är att varje stats mest värdefulla kulturegendom bibehålls i den stat till vilken den har en fast regional anknytning. Denna stat behöver nödvändigtvis inte vara kulturegendomens ursprungsstat.

Konventionsstaterna förbinder sig att respektera kulturegendomen i varje stat. Detta faller delvis tillbaka på principen att kulturegendomen utgör ett gemensamt arv för hela mänskligheten. Konventionen begränsar däremot inte lovligt utbyte av kulturegendom, vilket främjar samförståndet nationerna emellan. Utbytet av kulturegendom är betydelsefullt för i synnerhet museer och samlare och främjar folkens kulturkänedom. All olaglig överföring av kulturegendom kan inte förhindras genom nationell reglering och därför behövs det ett samarbete staterna emellan särskilt när det gäller återlämnande av kulturegendom som olovligt förts ut ur landet. Detta internationella samarbete är motiverat även med tanke på att den olagliga exporten av kulturegendom ständigt har tilltagit på grund av dess ekonomiska betydelse. Den olovliga importen och exporten av konst- och antikföremål samt inkräktandet på arkeologiska minnesmärken liksom olovliga utgrävningar försvårar bevarandet och skyddandet av kulturegendomen i många länder, inte minst i u-länderna.

Genom konventionen fastställs ramarna för laglig överföring av kulturegendom. Konventionen tillämpas inte retroaktivt och sålunda kommer man inte att vidta några åtgärder i fråga om sådana överföringar av kulturegendom som skett innan konventionen trätt i kraft.

2.2. Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål

Unesco-konventionen innehåller de grundläggande bestämmelserna om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom. Många stater har låtit bli att anta konventionen eftersom bestämmelserna

i den till vissa delar har ansetts vara för allmänna och bristfälliga. Problemen är främst förknippade med frågor som hänför sig till privaträtten.

Unesco har begärt Unidroit om hjälp för att komplettera Unesco-konventionen. Unidroits förvaltningsråd beslutade i juni 1988 att tillsätta en forskningsgrupp och i april 1990 att tillsätta en sakkunniggrupp på regeringsnivå för att bereda ärendet. Finland deltog i den på regeringsnivå verksamma sakkunnigarbetsgruppens arbete. Unidroits förvaltningsråd beslutade i maj 1994 att utgående från sakkunnigarbetsgruppens utkast till konvention sammankalla en internationell diplomatkonferens, som hölls i Rom i juni 1995. Finland deltog aktivt i konferensen och godkände tillsammans med de andra delegationerna Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål.

Unidroit-konventionen innehåller detaljerade bestämmelser om restitution och återlämnande av stulna eller olagligt exporterade kulturföremål. Enligt konventionen är den som innehar ett stulet eller olagligt exporterat kulturföremål vid tidpunkten för återlämnandet berättigad till skälig ersättning, förutsatt att han har handlat i god tro då han erhållit föremålet. I konventionen fastställs en tidsfrist för framställande av ett anspråk på restitution eller en anmodan om återlämnande. Konventionen innehåller detaljerade bestämmelser om förfarandet vid restitution eller återlämnande samt om de behöriga myndigheternas uppgifter.

3. Propositionens verkningar

Konventionerna har inte några betydande administrativa eller ekonomiska verkningar. Förfarandet enligt den föreslagna lagen torde komma att tillämpas endast i enstaka fall, eftersom varken införseln till Finland av sådana kulturföremål som avses i konventionerna eller den olagliga exporten av kulturföremål från Finland är betydande.

Avsikten är att justitieministeriet tilldelas rollen som den centrala myndighet som tar emot anmodanden gällande kulturföremål som olagligt förts ut från ett annat stats territorium samt tillställer behöriga myndigheter i andra stater anspråk gällande kulturföremål som olagligt förts ut ur Finland. Justiti-

eministeriet sköter motsvarande uppgifter med stöd av lagen om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. De nya uppgifter som lagen gällande tillämpningen av Unidroit-konventionen föranleder förutsätter inte att ny personal anställs vid justitieministeriet eller vid de andra behöriga myndigheterna i Finland.

4. Beredningen av propositionen

De nordiska länderna har alltsedan 1980-talet utrett möjligheterna att ansluta sig till Unesco-konventionen. I Finland tillsatte undervisningsministeriet i januari 1989 en arbetsgrupp med uppgift att utreda omständigheterna kring en eventuell anslutning till konventionen. I arbetsgruppens betänkande 1990:8 föreslogs att utrikesministeriet börjar bereda Finlands anslutning till Unesco-konventionen.

Utrikesministern tillsatte i januari 1996 en arbetsgrupp med uppgift att bereda en ratificering av Unidroit-konventionen och en eventuell anslutning till Unesco-konventionen. I arbetsgruppen ingick företrädare för utrikesministeriet, justitieministeriet och undervisningsministeriet samt Museiverket. Arbetsgruppen utarbetade ett utkast till texten i denna regeringsproposition.

Utlåtanden om utkastet till propositionen har begärts av justitieministeriet, undervisningsministeriet, handels- och industriministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, tullstyrelsen, Riksarkivet, Helsingfors universitets bibliotek, Statens konstmuseum, Centralhandelskammaren, Suomen Antiikki-kauppiat ry, Värdeauktionär Hörhammer Ab, Bukowski Ab, Finlands Antikvariska Bokhandlare rf, Suomen Antikvariaattiyhdistys - Finska Antikvariatföreningen ry och Museiverket.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Till riksdagen har samtidigt med denna proposition avlåtits en proposition med förslag till lag om begränsning av utförseln av kulturföremål. Dessa två propositioner har dock utarbetats så, att propositionerna kan behandlas och de föreslagna lagarna i dem träda i kraft oberoende av varandra.

DETALJMOTIVERING

1. Konventionerna och lagförslagen

1.1. Konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom

Enligt *artikel 1 i Unesco-konventionen* skall varje stat själv ange den kulturegendom som den anser vara av betydelse och som ingår i de kategorier som anges i artikel 1. Den förteckning över kulturföremål som ingår i bilagan till den senare ingångna Unidroit-konventionen är identisk med indelningen av kulturegendom enligt punkt a-k i artikel 1 i Unesco-konventionen. Artikel 2 i Unidroit-konventionen motsvarar den definition av kulturegendom som ingår i det inledande stycket i artikel 1 i Unesco-konventionen. Den enda skillnaden utgörs av den precisering i Unesco-konventionen enligt vilken det är fråga om sådan egendom som varje stat anger vara av betydelse av de skäl som anges i artikeln.

I Finland har kulturföremål i exportsyfte definierats i lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål (445/1978). Definitionen enligt lagen kompletteras i undervisningsministeriets beslut om begränsning av utförseln av kulturföremål (504/1978). I 4 § i det lagförslag som ingår i regeringens proposition finns en förteckning över föremål som kräver exportlicens.

Enligt *artikel 2* erkänner konventionsstaterna att olovlig import, export och överföring av äganderätt till kulturegendom är en av huvudorsakerna till utarmning av kulturarvet i sådan [0091]egendoms ursprungsländer. Därför accentueras det internationella samarbetet i konventionen. Konventionsstaterna förbinder sig att vidta åtgärder för att förebygga sådan verksamhet som leder till utarmning av kulturarvet.

I *artikel 3* bestäms att import, export eller överföring av äganderätt till kulturegendom, som sker i strid med de bestämmelser som angivits av konventionsstaterna enligt konventionen, skall vara olovlig. Utgående från detta erkänner konventionsstaterna de andra konventionsstaternas lagstiftning gällande begränsning av import, export eller överföring av äganderätt till kulturegendom till den del den överensstämmer med bestämmelserna i konventionen.

Enligt *artikel 4* utgörs kulturarvet i en stat av sådan kulturegendom som skapats på den berörda statens territorium, påträffats inom en stats territorium eller förvärvats genom expeditioner med ursprungslandets samtycke, förvärvats genom frivilligt utbyte eller erhållits som gåva eller inköpts på laglig väg med samtycke av myndigheterna i ursprungslandet.

I *artikel 5* bestäms att konventionsstaterna skall åta sig att inrätta nationella organ för dessa uppgifter, där sådana organ inte redan finns. Dessa organ skall ha en tillräckligt stor personal som effektivt sköter de uppgifter för skydd av kulturarvet som anges i punkt a-g i artikeln. De nationella organen skall bistå vid beredningen av lagstiftningen gällande skydd av kulturarvet, upprätthålla en förteckning över viktig kulturegendom, främja eller inrätta sådana institutioner som behövs i syfte att bevara och levandegöra kulturegendom, organisera övervakning av arkeologiska utgrävningar, säkerställa att viss kulturegendom bevaras på sin rätta plats och skydda vissa områden som reserverats för arkeologisk forskning i framtiden, fastställa regler i enlighet med de etiska principer som framlagts i konventionen, stimulera och utveckla respekten för kulturarvet och se till att varje fall då ett kulturföremål försvinner offentliggörs på lämpligt sätt.

I Finland sköts de i artikeln angivna uppgifterna av bl.a. musei-, arkiv- och biblioteksväsendet.

Enligt *artikel 6* åtar sig konventionsstaterna att göra exporten av kulturföremål beroende av tillstånd och införa ett lämpligt intyg genom vilket anges att exporten av ett kulturföremål sker med tillstånd.

Export av kulturföremål är med stöd av den gällande lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål i regel beroende av tillstånd. Detta gäller också förslaget till ny lagstiftning. Enligt det förslag till ny lag som ingår i regeringens proposition krävs en licens för export av sådana föremål som anges i lagen, med vissa i lagen angivna undantag. Om beslut om och register över tillstånd skall närmare bestämmas genom förordning.

Enligt *artikel 7* åtar sig konventionsstaterna att inom ramen för sin lagstiftning vidta åtgärder för att hindra museer och liknande institutioner inom deras territorier att förvär-

va kulturegendom som olagligt exporterats från en annan konventionsstat. Enligt artikel 7 punkt b (i) förbjuder konventionsstaterna import av kulturegendom som stulits från ett museum eller ett religiöst eller profant offentligt minnesmärke eller liknande institution i en annan konventionsstat efter att konventionen trätt i kraft. Artikel 7 punkt b (ii) innehåller en allmän bestämmelse om en konventionsstats skyldighet att på begäran av en annan konventionsstat vidta åtgärder för att finna och återlämna kulturegendom. Den stat som framställt begäran skall enligt artikeln betala en rimlig ersättning till en köpare eller ägare som har handlat i god tro. Konventionsstaterna skall inte belägga kulturegendom som återlämnas med tull eller andra avgifter. De kostnader som återlämnandet av kulturegendomen föranleder skall bäras av den stat som framställt begäran.

I syfte att komplettera bestämmelserna i artikel 7 i Unesco-konventionen ingicks Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål, som innehåller närmare bestämmelser om förutsättningarna och begränsningarna i samband med återlämnande och restitution av kulturföremål samt rätten till ersättning för en innehavare som har handlat i god tro. Avsikten är att Finland i samband med antagandet av konventionen avger en förklaring enligt vilken förpliktelserna i artikel 7 punkt b (ii) verkställs i Finland i enlighet med Unidroit-konventionen.

Enligt *artikel 8* åtar sig konventionsstaterna att ådöma varje person som gör sig skyldig till överträdelse av de förbud som avses i artikel 6 punkt b och artikel 7 punkt b straff eller administrativa åtgärder.

Enligt 9 § i den i Finland gällande lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål kan en person som i strid med förbudet enligt artikel 6 punkt b i konventionen utan behörigt tillstånd för ut kulturföremål från Finlands territorium dömas till straff. Bestämmelser om utförselbrott ingår i 14 § i förslaget till ny lag om begränsning av utförseln av kulturföremål i propositionen.

Artikel 7 punkt b (i) i Unesco-konventionen innehåller ett förbud mot import av kulturegendom som stulits från ett museum eller ett religiöst eller profant offentligt minnesmärke eller liknande institution i en annan konventionsstat. Den finska lagstiftningen innehåller inte några separata bestämmelser om kriminalisering av brott mot detta

förbud, och man har inte heller ansett det ändamålsenligt att införa sådana bestämmelser. En person som innehar ett ovan avsett stulet föremål inom Finlands territorium gör sig dock samtidigt skyldig till häleri enligt 32 kap. strafflagen, för vilket enligt finsk lag kan ådömas straff. En person som är delaktig i det brott genom vilket egendomen har fränhånts någon annan kan inte enligt begränsningsstadgandet i 32 kap. 6 § strafflagen dömas för häleri. I sådana fall kan bestämmelserna om olovliga tillgrepp enligt 28 kap. strafflagen tillämpas. Bestämmelserna om tillämpningsområdet för finsk straffrätt ingår i 1 kap. strafflagen. I Finland kan på ett stulet föremål som förts in i landet enligt 1 kap. 1 § strafflagen tillämpas vad som i finsk lag bestäms om häleri. I fråga om olovliga tillgrepp avgörs tillämpningen av den finska lagstiftningen i allmänhet enligt 1 kap. 6 eller 8 § strafflagen. De gällande bestämmelserna i den finska lagstiftningen kan anses uppfylla de krav som konventionen ställer.

Enligt *artikel 9* åtar sig konventionsstaterna att samarbeta i sådana fall då någon konventionsstats kulturarv har utsatts för plundring. Staterna åtar sig också att under sådana omständigheter delta i kontroll av export, import och handel av de föremål som berörs.

Enligt *artikel 10* åtar sig konventionsstaterna att begränsa spridning av kulturegendom som olagligt förts bort från en stat och ålägga antikvitetshandlare, med risk för straff eller administrativa påföljder, att föra register över kulturföremål som är till salu samt att informera köparna av kulturföremålen om eventuella exportförbud. Konventionsstaterna strävar också efter att påverka den allmänna opinionen genom att hos allmänheten utveckla medvetande om värdet av kulturegendom och om det hot mot kulturarvet som uppstår till följd av olagliga gärningar.

I 10 och 11 § förordningen angående handel i öppen butik med begagnade varor samt skrot och lump (218/1941) ingår sådana bestämmelser om förande av affärsbok med stöd av vilka skyldigheten att hålla register över kulturföremål som är till salu kan verkställas.

Artikel 11 innehåller en specialbestämmelse enligt vilken export och överföring av äganderätt till kulturegendom under tvång som en direkt eller indirekt följd av att ett land [0091]ockuperats av en främmande

makt skall betraktas som olaglig. Närmare bestämmelser om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt ingår i en Unesco-konvention från 1954, och ett protokoll i anslutning därtill, som har satts i kraft i Finland genom lag (FördrS 92—93/1994).

Enligt *artikel 12* skall konventionsstaterna respektera kulturarvet också inom de territorier för vars internationella förbindelser de ansvarar och vidta behövliga åtgärder för att förhindra olovlig import, export och överföring av äganderätt till kulturegendom inom sådana territorier.

I *artikel 13* bestäms att konventionsstaterna i enlighet med varje stats lagstiftning åtar sig att förhindra sådan överföring av äganderätt till kulturegendom som skulle kunna främja olovlig import eller export av egendom. Konventionsstaterna skall också säkerställa att deras organ arbetar för att underlätta att kulturegendom som exporterats olovligt återlämnas till den rättmätige ägaren. Konventionsstaterna skall också inom ramen för sin lagstiftning tillåta att åtgärder vidtas av den rättmätige ägaren eller för dennas räkning i syfte att få tillbaka förlorad eller stulen kulturegendom. Konventionsstaterna skall också erkänna de andra konventionsstaternas rätt att klassificera och förklara viss kulturegendom som oförytterlig, vilket innebär att den inte får föras bort från den berörda staten. Denna artikel föranleder inte några lagstiftningsåtgärder i Finland.

Enligt *artikel 14* skall varje konventionsstat i mån av möjlighet ge nationella organ med ansvar för skyddet av dess kulturarv tillräckliga anslag och vid behov upprätta en fond för detta ändamål.

I *artikel 15* bestäms att konventionen inte utgör ett hinder för stater som anslutit sig till konventionen att ingå särskilda överenskommelser eller att fortsätta tillämpa redan ingångna överenskommelser då det gäller återlämnande av sådan kulturegendom som har förts bort från ursprungslandet innan konventionen trädde i kraft. Konventionen har inte heller ansetts förhindra att andra särskilda överenskommelser ingås. Unesco-konventionen har dessutom kompletterats genom vissa bestämmelser i Unidroit-konventionen.

Enligt *artikel 16* skall konventionsstaterna i periodiskt återkommande rapporter informera Unesco om de legislativa och andra åtgärder som vidtagits för tillämpningen av konventionen.

I *artikel 17* bestäms att konventionsstaterna kan vända sig till Unesco för att få teknisk hjälp i fråga om information, utbildning, rådgivning, experthjälp och medlingstjänster. Unesco kan också erbjuda andra tjänster med anknytning till genomförandet av konventionen.

I *artikel 18* anges de språk som är giltiga med tanke på konventionen, dvs. engelska, franska, ryska och spanska.

Artikel 19 innehåller de för Unescos medlemsstater gällande sedvanliga bestämmelserna om ratificering och godtagande av konventionen. Sammanlagt 88 stater har anslutit sig till konventionen, inklusive Förenta Staterna, Grekland, Italien, Kanada, Portugal och Spanien.

Enligt *artikel 20* skall konventionen, på inbjudan av Unescos styrelse, vara öppen för anslutning för alla stater som inte är medlemmar i organisationen.

Artikel 21 innehåller de sedvanliga bestämmelserna om konventionens ikraftträdande. Konventionen träder för varje enskild stat i kraft tre månader efter det att staten deponerat sitt ratifikations-, godtagande- eller anslutningsinstrument.

I *artikel 22* bestäms att konventionen utöver moderlandet även är tillämplig på alla territorier för vilkas internationella förbindelser staterna ansvarar.

Artikel 23 innehåller bestämmelser om uppsägning av konventionen. Uppsägnings tiden är tolv månader.

I *artikel 24* bestäms om de uppgifter som Unesco sköter i egenskap av depositarie.

I *artikel 25* ingår bestämmelser om ändring av konventionen. Beslutet om ändring fattas av Unescos generalkonferens. Om generalkonferensen antar en ny konvention, varigenom innehållet i den nu gällande konventionen helt eller delvis ändras, skall denna konvention upphöra att vara öppen för anslutning efter att den nya konventionen trätt i kraft, om det inte i den nya konventionen bestäms något annat.

I *artikel 26* bestäms om registrering av konventionen i enlighet med artikel 102 i Förenta Nationernas stadga.

1.2. Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål

Konventionens titel återspeglar att konventionen är tillämplig på både olagligt exporterade och stulna kulturföremål. I många in-

ternationella konventioner, inklusive Unesco-konventionen, används uttrycket kulturegendom. I Unidroit-konventionen används uttrycket kulturföremål i samma bemärkelse. I de anmärkningar som gällde utkastet till Unidroit-konventionen har uttrycket kulturföremål uppfattats som mer neutralt än uttrycket kulturegendom. Man har också velat undvika uttrycket egendom, "property", eftersom det engelska ordet har en kommersiellt betonad innebörd som ofta är främmande när det är fråga om kulturföremål.

I konventionens preambel accentueras de skador som den illegala handeln med kulturföremål förorsakar. I preambeln framhålls att konventionen innehåller allmänna rättsliga minimiregler för restitution och återlämnande av kulturföremål mellan konventionsstaterna. Utöver detta fastställs den tolkningsregel enligt vilken medgivandet av skadestånd eller någon annan form av gottgörelse för att i vissa stater få till stånd en restitution eller ett återlämnande inte innebär att ett dylikt system med gottgörelse skall tas i bruk även i andra stater. I preambeln sammankopplas konventionen också med 1970 års Unesco-konvention om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom.

I den inledande meningen i artikel 1 används uttrycket "av internationell karaktär", enligt vilket konventionen kan tillämpas på sådana anspråk på restitution eller återlämnande av kulturföremål som omfattar internationella element. I konventionen har det inte ansetts ändamålsenligt eller ens möjligt att närmare definiera anspråk av internationell karaktär. Ett anspråk skall anses vara av internationell karaktär åtminstone när det gäller ett kulturföremål som förts ut från en stats territorium och som påträffas på en annan stats territorium.

Enligt artikel 1 stycke a och b hör anspråk på restitution av stulna kulturföremål och anmodanden om återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål till tillämpningsområdet för konventionen. Med olagligt exporterade kulturföremål avses föremål som har förts ut från en konventionsstats territorium i strid med denna stats lagstiftning gällande export av kulturföremål, vars syfte är att skydda konventionsstatens kulturarv. Konventionen tillämpas sålunda inte på sådana situationer där utförseln av ett kulturföremål har skett i strid med bestämmelserna

i någon annan lagstiftning än den nationella exportlagstiftning som stiftats med tanke på skyddande av kulturarvet (t.ex. skatte- eller tulllagstiftningen) och inte heller på situationer där utförseln har skett i strid med lagstiftningen i en stat som inte är part i konventionen.

Artikel 2 innehåller en definition av ett kulturföremål som avses i konventionen. Enligt definitionen avses med kulturföremål föremål som är viktiga ur arkeologisk, förhistorisk, historisk, litterär, konstnärlig eller vetenskaplig synvinkel och som kan hänföras till någon av de kategorier som upptas i bilagan till konventionen. Definitionen av kulturföremål i artikel 2 i konventionen kompletterad med den förteckning som finns i bilagan motsvarar definitionen av kulturegendom enligt artikel 1 i Unesco-konventionen.

Kapitel II i konventionen (artiklarna 3 och 4) gäller restitution av stulna kulturföremål. Enligt den artikel som gäller konventionens tillämpningsområde har det ingen betydelse om ett föremål har stulits i en konventionsstat eller i någon annan stat. Däremot innehåller artikel 10 tidsmässiga begränsningar för konventionens ikraftträdande. Bestämmelserna i kapitel II i konventionen är tillämpliga endast på restitution av stulna ("stolen") kulturföremål. Artikel 10 har ansetts möjliggöra att en konventionsstat tillämpar konventionens bestämmelser även i fråga om anspråk på restitution eller återlämnande av sådana kulturföremål som har avhånts sin ägare till följd av även andra slags brott. Motiveringen till 3 § i lagförslaget nedan innehåller en mer detaljerad redogörelse för definitionen av ett stulet kulturföremål i förhållande till den finska lagstiftningen.

Artikel 3 stycke 1 innehåller en grundregel enligt vilken den som innehar ett stulet kulturföremål skall återlämna föremålet. Återlämningsskyldigheten är oberoende av om den som innehar föremålet har handlat i god eller ond tro. Uttrycket "innehavare" har i detta sammanhang fått en omfattande innebörd och skall därför tolkas med beaktande av konventionens huvudsakliga syfte, dvs. att främja restitution och återlämnande av kulturföremål. Med innehavare kan i detta sammanhang avses t.ex. sådana personer som har skaffat sig ägande-, nyttjande- eller panträtt till ett föremål. I konventionen har man avsiktligt låtit bli att ange till vem föremålet skall återlämnas. Eftersom ett kul-

turföremål kan vara föremål för flera och också sinsemellan konkurrerande rättigheter, skall beslutet om till vem föremålet återlämnas fattas enligt den materiella lagstiftning som är tillämplig i frågan.

Artikel 3 stycke 2 innehåller en specialbestämmelse som gäller arkeologiska föremål och enligt vilken ett kulturföremål som olagligt grävts upp eller som grävts upp lagligt men innehas olagligt skall betraktas som stulet. En förutsättning för denna tolkning är att ett föremål som anskaffats på detta sätt jämföras med ett stulet föremål i lagstiftningen i den stat där grävningen har ägt rum.

Artikel 3 stycke 3 innehåller två tidsmässiga begränsningar för framställande av anspråk på restitution av stulna kulturföremål. Ett anspråk skall framställas inom tre år från det att den som framställer anspråket fick kännedom om var föremålet finns och om innehavarens identitet. Denna bestämmelse motsvarar till sin struktur bestämmelsen i artikel 7.1 i rådets direktiv 93/7/EEG om återlämnande av kulturföremål som olagligen förts bort från en medlemsstats territorium, dock med den skillnaden att tidsfristen enligt direktivet är endast ett år. Därtill innehåller artikel 3 stycke 3 i konventionen en tidsfrist enligt vilken ett anspråk på restitution i vilket fall som helst skall framställas inom femtio år från stölden. Motsvarande tidsfrist i EG-direktivet är 30 år.

Enligt *artikel 3 stycke 4* skall i fråga om kulturföremål som utgör en integrerad del av ett identifierat monument eller en arkeologisk fyndplats eller som tillhör en offentlig samling dock tillämpas endast den förstnämnda tidsfristen om tre år.

Enligt *artikel 3 stycke 5* får en konventionsstat utan hinder av bestämmelsen i artikel 3 stycke 4 dock anmäla att ett anspråk omfattas av en tidsfrist som enligt denna stats lagstiftning är 75 år eller längre. En dylik anmälan skall enligt *stycke 6* utfärdas i samband med undertecknandet, ratificeringen, antagandet eller anslutningen.

I *artikel 3 stycke 7* definieras uttrycket "offentlig samling" i konventionen. Detta uttryck nämns i konventionen endast i artikel 3 stycke 4 och 8.

I *artikel 3 stycke 8* bestäms att i fråga om anspråk på restitution gällande heliga eller lokalt viktiga kulturföremål som tillhör en stam eller en ursprungsbefolkning i en konventionsstat eller som i ett sådant samhälle

används i traditionellt eller rituellt syfte skall tillämpas samma särskilda tidsfrist som tillämpas i fråga om offentliga samlingar enligt stycke 4.

I *artikel 4 stycke 1* bestäms att den som innehar ett stulet kulturföremål och som med stöd av artikel 3 stycke 1 är skyldig att återlämna det skall vara berättigad till ersättning, förutsatt att han kan visa att han har iakttagit vederbörlig omsorg ("due diligence") då föremålet anskaffades. Rätten till ersättning är beroende av om innehavaren visste eller rimligen borde ha vetat att föremålet var stulet. Avsikten med denna bestämmelse är att i alla sådana rättssystem inom ramen för vilka en person som innehar ett stulet föremål och som har handlat i god tro inte har rätt att behålla föremålet och inte heller har rätt till ersättning, skall en sådan rätt erkännas utifrån skyddet för kulturföremål. Vid tillämpningen av bestämmelserna i artikel 4 stycke 1 skall även beaktas de bestämmelser i artikel 9 stycke 1 enligt vilka ett kulturföremål kan åtnjuta ett bättre skydd med stöd av lagstiftningen i en konventionsstat än med stöd av bestämmelserna i denna konvention. Innehavaren av ett stulet kulturföremål är enligt artikel 4 inte berättigad till full ersättning utan skälig ersättning ("fair and reasonable"). Avsikten är att i samband med skälighetsprövningen även beakta betalarens ekonomiska ställning.

Enligt *artikel 4 stycke 2* skall utan hinder av innehavarens rätt till ersättning vidtas skäliga åtgärder för att ålägga den person som överlätit kulturföremålet till innehavaren att betala ersättningen.

Artikel 4 stycke 3 innehåller en skyddsklausul enligt vilken betalning av en ersättning enligt stycke 1 inte på något sätt skall påverka rätten för den som framställt ett anspråk att återfå ersättningsbeloppet av någon annan, dvs. främst den som stulit föremålet.

I *artikel 4 stycke 4* bestäms närmare vilka omständigheter som skall beaktas då det avgörs huruvida en innehavare har iakttagit vederbörlig omsorg. Förpliktelsen att iaktta vederbörlig omsorg är strängare än vad som i vanliga fall förutsätts av den som anskaffat ett föremål. Förteckningen i stycke 4 är inte uttömmande.

I *artikel 4 stycke 5* bestäms att en person som utan vederlag har erhållit ett kulturföremål inte skall få en bättre ställning än den person av vilken han erhållit föremålet.

Kapitel III i konventionen (artiklarna

5—7) gäller återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål.

Artikel 5 stycke 1 innehåller huvudregeln för återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål: En konventionsstat kan begära att myndigheterna i en annan konventionsstat förordnar att ett olagligt exporterat kulturföremål återlämnas. Med återlämnande ("return") avses i artiklarna 5 och 6 fysiskt återlämnande av ett föremål till den anmodande staten. I konventionen tas inte ställning till äganderätten till föremålet. Frågorna gällande detta avgörs enligt nationell lagstiftning.

I *artikel 5 stycke 2* bestäms att såsom ett olagligt exporterat kulturföremål anses också sådana kulturföremål, som med stöd av ett tillstånd tillfälligt har förts ut från en stats territorium och som inte har återlämnats enligt villkoren i tillståndet.

I *artikel 5 stycke 3* bestäms att ett föremål skall förordnas att återlämnas om den anmodande staten visar att föremålet har ett betydande kulturvärde för den anmodande staten eller att utförseln av föremålet från dess territorium avsevärt kränker de kulturella intressen som anges i stycke 3. I detta sammanhang har man avsiktligt använt termen "visa" ("establish"), vilket innebär att på den anmodande staten åvilar en mindre bevisbörda än om termen "bevisa" användes. Det fysiska skydd som nämns i punkt a hänvisar till både den skada som förorsakas av att delar från arkeologiska minnesmärken och platser stjäls och den skada som förorsakas av ovarsam hantering av dylika föremål. I punkt b hänvisas till fall där kulturföremål berövas på delar, t.ex. fall där huvudet på en staty avlägsnas eller en freskomålning eller en historisk byggnad stympas eller slås sönder. Med skyddandet av information av t.ex. vetenskaplig eller historisk karaktär som nämns i punkt c avses sådan information, som inte är betydelsefull enbart med tanke på den stat som begär att ett föremål återlämnas utan även med tanke på hela mänskligheten. Avlägsnandet av ett föremål från dess historiska sammanhang kan förorsaka oersättliga förluster av information. Bestämningarna vetenskaplig och historisk som nämns i detta sammanhang är endast exempel på sådana. Punkt d innehåller bestämmelser om den skada som förlust av sådana föremål som används i en "levande kultur" kan förorsaka. Till sådana föremål hör i synnerhet rituella föremål såsom skulpturer och

masker.

I *artikel 5 stycke 4* bestäms att den stat som framställer en anmodan skall till denna anmodan foga sådana fakta eller sådan information om sakens rättsliga natur som kan vara till nytta då det avgörs om kraven enligt artikel 5 stycke 1—3 uppfylls.

I *artikel 5 stycke 5* bestäms att en anmodan om återlämnande skall framställas inom tre år från att den anmodande staten fick kännedom om var kulturföremålet finns och om innehavarens identitet. Utöver detta bestäms för framställande av en anmodan en absolut tidsfrist om femtio år från det att föremålet exporterades olagligt eller det att föremålet enligt tillståndsvillkoren borde ha återlämnats till staten i fråga.

I *artikel 6 stycke 1* bestäms att också den som innehar ett olagligt exporterat kulturföremål skall ha rätt till skälig ("fair and reasonable") ersättning, förutsatt att han inte visste eller rimligen borde ha vetat att föremålet hade exporterats olagligt. Skyldigheten att betala ersättning ankommer på den stat som framställt anmodan om återlämnande. Till skillnad från artikel 4 stycke 1 hänvisas i detta stycke inte till förpliktelsen att iakttta vederbörlig omsorg. Såsom det framhållits ovan avses i denna artikel med återlämnande inte en överföring av äganderätten utan ett fysiskt återbördande av föremålet till en annan stat. Sålunda är det inte fråga om expropriation mot skälig ersättning.

I *artikel 6 stycke 2* bestäms att när det avgörs huruvida en innehavare har eller rimligen borde ha vetat att ett föremål har exporterats olagligt, skall alla de omständigheter som har samband med anskaffningen beaktas. Som ett exempel på detta nämns avsaknad av en exportlicens om vilken bestäms i den anmodande statens lagstiftning.

Artikel 6 stycke 3 föreskriver om alternativ till betalning av sådan ersättning som avses i stycke 1. En innehavare och en stat som framställt en anmodan om återlämnande av ett föremål kan komma överens om att innehavaren i stället för ersättning får behålla äganderätten till föremålet eller att han överför äganderätten på en tredje person som bor i den anmodande staten. En sådan person skall ställa den anmodande staten behövliga garantier för att föremålet bevaras på lämpligt sätt. Avsikten med dessa alternativ är att underlätta verkställandet av en anmodan.

Enligt *artikel 6 stycke 4* bärs kostnaderna

för återlämnande av ett kulturföremål av den anmodande staten. Med kostnader förstås i detta sammanhang de administrativa och de av återlämnandet föranledda faktiska kostnaderna, t.ex. transportkostnader och försäkringspremier. Fördelningen av de rättegångskostnader som föranleds av en anmodan om återlämnande skall dock fastställas enligt nationell lagstiftning. Betalning av kostnader som föranleds av ett återlämnande skall inte påverka statens rätt att återfå det betalda beloppet av någon annan.

I *artikel 6 stycke 5* ingår en bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i artikel 4 stycke 5 enligt vilken innehavaren inte skall få en bättre ställning än den person av vilken han genom arv eller annars utan vederlag har erhållit kulturföremålet.

I *artikel 7 stycke 1* anges att bestämmelserna i artiklarna 5 och 6, som gäller återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål, inte skall tillämpas om det vid tidpunkten för en anmodan om återlämnande inte längre är olagligt att föra ut föremålet ur landet. Bestämmelserna i kapitel III i konventionen skall inte heller tillämpas då ett föremål har förts ut ur landet vid en tidpunkt då den som skapade föremålet levde eller inom femtio år från denna persons död. Denna avvikelse har samband med skyddandet av upphovsrätten och konstnärers rätt att sälja sina konstverk.

Artikel 7 stycke 2 innehåller en avvikelse från den regel som anges i stycke 1. Bestämmelserna om återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål skall dock gälla kulturföremål som har skapats för traditionellt eller rituellt bruk inom ett stam- eller ursprungsbefolkningssamhälle och som kommer att återlämnas till samhället i fråga.

De allmänna bestämmelserna i *kapitel IV* (artiklarna 8—10) i konventionen gäller både stulna och olagligt exporterade kulturföremål.

I *artikel 8 stycke 1* bestäms att ett anspråk på restitution eller en anmodan om återlämnande kan framställas inför en domstol eller någon annan behörig myndighet i den konventionsstat där föremålet finns. Med stöd av konventionsstaternas gällande nationella lagstiftning eller de internationella konventioner som är bindande för staterna kan även domstolar eller myndigheter i andra stater vara behöriga.

I *artikel 8 stycke 2* bestäms att parterna kan komma överens om att hänskjuta tvisten

till vilken domstol eller behörig myndighet som helst eller till skiljeförfarande. Rätten att välja behörig domstol är inom ramen för den internationella privaträtten en allmänt erkänd och viktig processuell frihet. Anlitandet av skiljeman anses motiverat eftersom detta möjliggör en konfidentiell behandling och kan bidra till att en dom verkställs.

Artikel 8 stycke 3 innehåller en bestämmelse om provisoriska åtgärder i den konventionsstat där föremålet finns. Motsvarande bestämmelse ingår även i artikel 24 i konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område. Finland har undertecknat avtalet gällande anslutning till konventionen i november 1996.

Artikel 9 stycke 1 innehåller en bestämmelse enligt vilken ingenting i konventionen skall hindra konventionsstaterna från att tillämpa sådana regler som med tanke på restitution eller återlämnande av stulna eller olagligt exporterade kulturföremål är mer gynnsamma än reglerna i konventionen. Denna bestämmelse kan komma att tillämpas t.ex. i sådana fall när en konventionsstats lagstiftning inte kräver att ersättning betalas till en person i god tro som innehar ett stulet föremål, när tidsfristerna för framställande av anspråk enligt nationell lagstiftning är längre än tidsfristerna enligt konventionen, när bestämmelserna i nationell lagstiftning möjliggör att även andra än i artikel 5 stycke 3 avsedda kulturella intressen beaktas eller när nationell lagstiftning möjliggör att bestämmelserna i kapitel III i konventionen tillämpas på sådana fall som enligt artikel 7 stycke 1 i konventionen inte skall höra till tillämpningsområdet för konventionen.

Bestämmelserna i artikel 9 stycke 1 möjliggör bl.a. det att man i Finland inte kräver att ersättning betalas till en sådan innehavare av ett stulet föremål som enligt 11 § förordningen om införande av strafflagen (19.12.1889) inte är berättigad till sådan ersättning. I Finland kan ett föremål också återlämnas fastän ett anspråk på detta framställs efter att tidsfristerna enligt konventionen har löpt ut.

Artikel 9 stycke 2 innehåller en bestämmelse som balanserar stycke 1 och enligt vilket artikeln inte skall tolkas såsom förpliktande när det gäller att erkänna eller verkställa ett sådant beslut av en domstol eller någon annan myndighet i en annan

konventionsstat som avviker från bestämmelserna i konventionen.

Artikel 10 stycke 1 innehåller särskilda bestämmelser om hur konventionen skall tillämpas tidsmässigt i fråga om stulna kulturföremål. De avgörande omständigheterna i detta sammanhang är att konventionen har trätt i kraft avseende den stat i vilken anspråket framställs och att föremålet har stulits inom en konventionsstats territorium efter att konventionen trädde i kraft för den statens vidkommande eller att föremålet lokaliserats i en konventionsstat efter att konventionen trädde i kraft för den statens vidkommande.

Enligt *artikel 10 stycke 2* skall bestämmelserna i kapitel III endast gälla kulturföremål som har exporterats olagligt efter att konventionen har trätt i kraft avseende både den stat som framställt anmodan och den stat till vilken anmodan har riktats.

I *artikel 10 stycke 3* ingår en skyddsklausul enligt vilken konventionens bestämmelser inte kan tolkas så att de skulle legitimera någon form av olagliga åtgärder som har vidtagits innan konventionen trädde i kraft eller som på grundval av artikel 10 stycke 1 eller 2 inte skall omfattas av konventionen.

Artikel 11 innehåller de sedvanliga bestämmelserna om undertecknande, ratifikation och deponering av konventionen samt om anslutning till konventionen. Konventionen har fram till den 1 september 1998 undertecknats av Bolivia, Burkina Faso, Elfenbenskusten, Finland, Frankrike, Georgien, Guinea, Italien, Kambodja, Kroatien, Nederländerna, Pakistan, Portugal, Ryssland, Schweiz, Senegal och Zambia. Litauen, Paraguay, Peru, Rumänien och Ungern har ratificerat konventionen och Ecuador och Kina har anslutit sig till den.

Artikel 12 innehåller de sedvanliga bestämmelserna om konventionens ikraftträdande. Konventionen träder internationellt i kraft den första dagen i sjätte månaden efter att det femte ratificerings-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats. Konventionen trädde i kraft den 1 juli 1998.

I *artikel 13 stycke 1* ingår en bestämmelse som är typisk för internationella konventioner på privaträttens område. Med stöd av den säkerställs positionen för sådana redan befintliga konventioner genom vilka frågor med samma innehåll eller liknande anknytning regleras.

I *artikel 13 stycke 2* bestäms att konven-

tionsstaterna kan ingå bilaterala eller multilaterala avtal i syfte att förbättra tillämpningen av konventionen i deras inbördes relationer. Bakgrunden till denna bestämmelse är att konventionsstater med intresse för detta ges möjlighet att utveckla ett sådant system baserat på centrala myndigheter som det inte föreskrivs om i konventionen. I artikel 41 i Wienkonventionen (FördrS 32-33/1980), som gäller traktaträtt, bestäms om sådana överenskommelser om modifikation av multilaterala traktater som endast görs mellan vissa av parterna.

Artikel 13 stycke 3 innehåller särskilda bestämmelser med stöd av vilka regionala organisationer för ekonomisk integration eller regionala organ kan anmäla att de i sina inbördes relationer ämnar tillämpa de interna reglerna för dessa organisationer eller organ till den del deras tillämpningsområde sammanfaller med konventionen. I samband med godkännandet av konventionen gav Frankrike i egenskap av ordförande för Europeiska unionen och i överensstämmelse med rådets beslut av den 17 maj 1995 en förklaring enligt vilken Europeiska gemenskapernas medlemsstater i sina inbördes relationer ämnar tillämpa bestämmelserna i gemenskapslagstiftningen och inte bestämmelserna i konventionen eftersom tillämpningsområdet för dessa bestämmelser sammanfaller med tillämpningsområdet för gemenskapsbestämmelserna. Avsikten är att Finland avger en liknande förklaring i samband med ratificeringen av konventionen.

Artikel 14 innehåller detaljerade bestämmelser om hur konventionsstaterna skall gå till väga då en stat har sådana territoriella enheter som har en egen lagstiftning och i vilken lagstiftning bestäms om de frågor som behandlas i denna konvention.

I *artikel 15* bestäms att de anmälningar som vid tidpunkten för undertecknandet görs inom ramen för konventionen skall bekräftas i samband med ratificeringen eller godkännandet. Anmälningarna skall göras skriftligen till depositarien. En anmälan skall börja gälla samtidigt som konventionen träder i kraft. Om en anmälan deponeras först efter att konventionen trätt i kraft, skall den börja gälla den första dagen i sjätte månaden efter den dag då anmälan deponerades. En anmälan kan återkallas när som helst med sex månaders varsel.

Enligt *artikel 16 stycke 1* skall en konventionsstat meddela depositarien till vilken

myndighet i en stat och med iakttagande av vilket förfarande i denna stat anspråk på restitution av stulna kulturföremål eller anmodanden om återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål skall framställas. Enligt stycke 2 kan en konventionsstat också utse de domstolar eller andra behöriga myndigheter som behandlar sådana anspråk eller anmodanden. Sådana meddelanden påverkar inte det förfarande som iakttas i samband med behandlingen av civil- och handelsrättsliga frågor och som grundar sig på någon annan överenskommelse mellan konventionsstaterna.

I artikel 17 bestäms att varje konventionsstat inom sex månader från deponeringen av sitt ratificerings-, godkännande- eller anslutningsinstrument skall tillställa depositarien en uppgift om den lagstiftning som i staten reglerar utförseln av dess kulturföremål.

I artikel 18 anges att inga andra förbehåll än de som uttryckligen godkänts i konventionen är tillåtna.

I artikel 19 anges de sätt på vilka en konventionsstat kan säga upp konventionen och när uppsägningen träder i kraft.

I artikel 20 bestäms att Unidroit med regelbundna intervaller och även annars om fem konventionsstater begär detta kan sammankalla en specialkommitté med uppgift att se över den praktiska verksamheten inom ramen för konventionen.

I artikel 21 bestäms att Republiken Italiens regering är depositarie för konventionen. I artikeln anges också de uppgifter som särskilt skall skötas av depositarien.

1.3. Lagen om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom

1 §. I 1 § ingår den sedvanliga bestämmelsen om ikraftträdande av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen. Artikel 3 i konventionen, genom vilken övriga konventionsstaters lagstiftning, som antagits med stöd av denna konvention, erkänns, hör till området för lagstiftningen. Verkställigheten av det förbud som avses i artikel 7 punkt b (i) i konventionen hör också till området för lagstiftningen. Avsikten är att i en separat lag gällande begränsning av utförseln av kulturegendom definiera så-

dan kulturegendom som avses i artikel 1 i konventionen och för vars export det i Finland krävs exportlicens.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som konventionen träder i kraft för Finlands del vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

1.4. Lagen om godkännande av vissa bestämmelser i Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål och om tillämpningen av konventionen

1 §. *Ikraftträdande av konventionen.* I 1 § föreskrivs om ikraftträdandet av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 4 i konventionen om skyldigheten för den som innehar ett stulet kulturföremål att mot skälig ersättning återlämna föremålet, bestämmelserna i artikel 5 som förutsätter att Finland skall erkänna de andra konventionsstaternas lagstiftning gällande export av kulturföremål och bestämmelserna i artikel 6 om rätten till skälig ersättning för en innehavare av ett olagligt exporterat kulturföremål vid tidpunkten för återlämnandet hör till området för lagstiftningen. Avsikten är, så som det även framhålls ovan i punkt 1.3, att i en separat lag gällande begränsning av utförseln av kulturföremål definiera sådan kulturegendom som avses i artikel 2 i konventionen och för vars export det i Finland krävs exportlicens.

2 §. *Återlämnande av kulturföremål som olagligt förts ut ur stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.* I artikel 13 stycke 1 och stycke 3 ingår en skyddsklausul enligt vilken Finland fortsättningsvis kan tillämpa 1994 års lag om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (1276/1994). Avsikten är att Finland i samband med ratificeringen av konventionen avger en anmälan om att man ämnar tillämpa Europeiska gemenskapernas och Europeiska ekonomiska samarbetsområdets bestämmelser. Det har ansetts nödvändigt att i lagen ta in en bestämmelse, varav framgår lagens sekundära karaktär i förhållande till Europeiska gemenskapernas och Europeiska ekonomiska samarbetsområdets bestämmelser.

3 §. *Skyddet för ägaren till ett stulet kulturföremål.* Med ett stulet kulturföremål av-

ses här sådana stulna ("stolen") kulturföremål som avses i konventionen. Enligt artikel 3 stycke 2 i konventionen betraktas även ett sådant kulturföremål som olagligt grävts upp eller som grävts upp lagligt men innehas olagligt som stulet. En förutsättning för detta är att ett föremål som anskaffats på detta sätt jämföras med ett stulet föremål i lagstiftningen i den stat där grävningen ägde rum. Artikel 10 i konventionen anses möjliggöra att en konventionsstat för sin egen del utvidgar konventionens bestämmelser att även gälla sådana kulturföremål som har avhärskats ägaren till följd av något annat brott. I den föreslagna 3 § anges vad som i den finska lagstiftningen avses med stulet kulturföremål. Med stulet kulturföremål avses i denna lag sådana föremål som avhärskats ägaren till följd av olovliga tillgrepp. I Finland är fasta fornlämningar fredade, medan lösa fornföremål skall tillställas Museiverket i enlighet med lagen om fornminnen (295/1963). Om hemlighållande och tilläggelse av hittegods bestäms i hittegodsagen (778/1988).

Skyddet för ägaren till ett stulet kulturföremål, återlämnande av föremålet till ägaren och förfarandet i samband med återlämnandet faller direkt tillbaka på bestämmelserna i artiklarna 3, 4 och 8 i konventionen. Skyddet enligt 3 § gäller utöver ägaren även den som med stöd av panträtt, nyttjanderätt eller någon annan rätt är berättigad att ha föremålet i sin besittning.

4 §. *Erkännande och verkställighet av beslut som givits i konventionsstaterna om återlämnande av stulna kulturföremål.* I artikel 9 stycke 2 i konventionen bestäms att artikeln inte skall tolkas såsom förpliktande när det gäller att erkänna eller verkställa ett sådant beslut av en domstol eller någon annan behörig myndighet i en annan konventionsstat som avviker från bestämmelserna i konventionen. Konventionen innehåller inte heller i övrigt några bestämmelser om erkännande eller verkställande av domstolarnas beslut. För tydlighetens skull föreslås att i 4 § föreskrivs att ett sådant beslut som givits av en domstol i en främmande stat och som gäller återlämnande av ett stulet kulturföremål skall erkännas och verkställas, om det särskilt har bestämts eller överenskommit om detta. Dylika bestämmelser ingår bl.a. i den konvention som ingåtts i Lugano den 16 september 1988 (FördrS 44/1993) och i den konvention som ingåtts i Bryssel den 27

september 1969. Finland har i november 1996 tillsammans med Konungariket Sverige och Republiken Österrike undertecknat konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (Brysselkonventionen) samt till protokollet angående Gemenskapsdomstolens avgörande i fråga om tolkningen av konventionen.

5 §. *Rätten till ersättning för en rättsinnehavare i god tro.* I paragrafen föreskrivs att den som i god tro har erhållit äganderätt, panträtt, nyttjanderätt eller någon annan rätt till ett stulet kulturföremål skall vara berättigad till skälig ersättning i enlighet med artikel 4 i konventionen. Den skäliga ersättningen motsvarar nödvändigtvis inte föremålets gängse pris. I det förberedande arbetet till konventionen hänvisas till de omständigheter som bör beaktas i samband med skälighetsprövningen. Skälig ersättning skall betalas om det på ägande eller annan uppkomst av rättigheter enligt internationella anslutningsbestämmelser skall tillämpas en främmande stats lagar och innehavaren av ett stulet föremål enligt en sådan lag har rätt till ersättning.

Artikel 4 stycke 3 och artikel 9 stycke 1 i konventionen möjliggör att en innehavare i god tro är skyldig att återbörda ett föremål utan vederlag eller mot en ersättning som är lägre än den skäliga ersättningen, om ett sådant förfarande skall iakttas enligt den lag som tillämpas på fallet. Enligt 11 § förordningen om införande av strafflagen (19.12.1889) är den som i god tro har erhållit ett föremål som avhärskats dess förra innehavare till följd av snatteri, stöld, rån eller utpressning skyldig att återlämna föremålet utan lösen. Finsk domstol kan också bli tvungen att tillämpa bestämmelserna i en främmande stats lag enligt vilka en person då han återlämnar ett föremål inte har rätt till ersättning eller enligt vilken en sådan person är skyldig att återlämna föremålet mot en ersättning som är lägre än skälig ersättning. I det föreslagna 5 § 2 mom. föreskrivs att om ersättningsbeloppet enligt den lag som tillämpas på fallet skulle vara lägre än den skäliga ersättningen eller om föremålet skall återbördas utan ersättning, skall nämnda lag iakttas.

6 §. *Rätten till ersättning för den som innehåller ett olagligt exporterat kulturföremål.* Det föreslås att i 6 § tas in de bestämmelser som följer av artikel 6 i konventionen. Den

som efter att ett kulturföremål har exporterats olagligt har erhållit äganderätt eller någon annan rätt till föremålet, skall för den eventuella skada eller olägenhet som återlämnandet av föremålet förorsakar enligt artikel 6 i konventionen ha rätt till skälig ersättning av den konventionsstat som framställt anspråket på återlämnande, förutsatt att personen i fråga inte då äganderätten eller någon annan rätt erhöles visste eller rimligen borde ha vetat att föremålet hade förts ut olagligt från en konventionsstats territorium. Med ett olagligt exporterat kulturföremål avses i detta sammanhang även sådana kulturföremål som olagligt har lämnats kvar på en konventionsstats territorium enligt vad som anges i artikel 5. En innehavare i god tro är enligt denna bestämmelse endast berättigad till skälig ersättning, även om han annars enligt någon lag som tillämpas med stöd av allmänna lagvalsregler var skyldig att återlämna föremålet mot full ersättning.

7 §. *Behörig domstol i mål som gäller återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål.* I den föreslagna 7 § anges att en ansökan om återlämnande av ett olagligt exporterat kulturföremål behandlas av den tingsrätt inom vars domkrets föremålet finns eller inom vars domkrets sökandens motpart är bosatt eller har sin hemort, eller vid vilken det annars är lämpligt att behandla målet. Målet behandlas som ett ansökningsärendet.

Ett föremål kan återbördas även utan ett domstolsbeslut, t.ex. enligt överenskommelse mellan den som äger eller innehar föremålet och den stat som framställt anspråket på återlämnande. Föremål som påträffas i Finland och vilkas ägare eller innehavare det inte finns kännedom om kan likaledes återbördas utan ett domstolsbeslut.

8 §. *Central myndighet.* Enligt den föreslagna paragrafen skall justitieministeriet vara central myndighet i frågor som gäller återbördande av kulturföremål som olagligt exporterats från andra konventionsstats territorium och som finns i Finland samt i frågor som gäller sändandet av anmodanden om kulturföremål som olagligt förts ut ur Finland till domstolar eller andra behöriga myndigheter i en annan konventionsstat eller i någon annan stat. Justitieministeriet är central myndighet även enligt 3 § lagen om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Justitieministeri-

et svarar för uppgifterna enligt lagen i samarbete med de andra behöriga myndigheterna, bl.a. Museiverket, tullmyndigheterna och polisen.

Justitieministeriet har till uppgift att ta emot och tillställa tingsrätterna anmodanden om återlämnande av olagligt exporterad kulturegendom. Justitieministeriet skall också sända anmodanden gällande kulturföremål som olagligt förts ut ur Finland till domstolar eller andra behöriga myndigheter i andra stater.

9 §. *Säkringsåtgärder.* Enligt det föreslagna 9 § 1 mom. kan en tingsrätt för att säkerställa återlämnandet belägga ett föremål med kvarstad eller vidta andra säkringsåtgärder så som bestäms i 7 kap. rättegångsbalken.

I 2 mom. ingår bestämmelser om uppgörandet av en ansökan om säkringsåtgärder och om när en säkringsåtgärd förfaller. Ansökan om säkringsåtgärder kan göras av justitieministeriet eller av en stat som framställt ett anspråk på återlämnande. Justitieministeriet har självständig behörighet beträffande dylika ansökningar. Bestämmelsen om när en säkringsåtgärd förfaller motsvarar förfarandet enligt 7 kap. 6 § 1 mom. rättegångsbalken.

Bestämmelserna i den föreslagna 9 § är identiska med 5 § lagen om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

10 §. *Återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål till stater som inte är parter i konventionen.* Avsikten är att det genom förordning kan föreskrivas att ett kulturföremål som avses i artikel 2 i Unidroit-konventionen och som olagligt har förts ut ur en stat som är part i Unesco-konventionen men som inte är part i Unidroit-konventionen, skall återlämnas till vederbörande stat enligt vad som bestäms i denna lag. I samband med behandlingen av Unesco-konventionen ovan har konstaterats att avsikten är att Finland i samband med antagandet av Unesco-konventionen avger en förklaring enligt vilken förpliktelserna i fråga om återlämnande enligt artikel 7 punkt b (ii) i Unesco-konventionen skall verkställas i Finland i enlighet med bestämmelserna i Unidroit-konventionen. Syftet med denna skenbart ensidiga utvidgning av tillämpningsområdet för Unidroit-konventionen är att undvika sådana problem som eventuellt uppkommer vid tillämpningen av de till vissa delar för all-

mängiltiga bestämmelserna i Unesco-konventionen. Om lagen även skall tillämpas i fråga om sådana parter i Unesco-konventionen som inte är parter i Unidroit-konventionen förutsätts att lagen uttryckligen ger möjlighet till en sådan utvidgning av tillämpningsområdet.

11 §. *Närmare bestämmelser.* Det föreslås att närmare bestämmelser om tillämpningen och verkställigheten av lagen kan utfärdas genom förordning.

12 §. *Ikraftträdande.* Avsikten är att lagen träder i kraft samtidigt som konventionen träder i kraft för Finlands del vid en tidpunkt som bestäms genom förordning. Lagen skall tillämpas på föremål som har stulits den dag då lagen träder i kraft eller därefter och på kulturföremål som olagligt har förts ut från en annan konventionsstats territorium efter att såväl Finland som staten i fråga har anslutit sig till konventionen. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas redan innan lagen träder i kraft.

2. Ikraftträdande

Unesco-konventionen trädde internationellt i kraft den 24 april 1972. För Finlands del träder konventionen i kraft tre månader efter deponeringen av ratifikationsinstrumentet. Unidroitkonventionen trädde internationellt i kraft den 1 juli 1998. För Finlands del träder konventionen i kraft den första dagen i sjätte månaden efter den dag då Finland deponerat sitt ratifikationsinstrument. De lagar som ansluter sig till propositionen föreslås träda i kraft samtidigt som konventionerna vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Både Unesco-konventionen och Unidroit-konventionen gäller skydd av kulturföremål, som enligt 18 § 11 punkten självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. För att den lag som ingår i propositionen skall kunna träda i kraft i landskapet Åland krävs därför enligt 59 § 2 mom. självstyrelselagen att lagtinget ger sitt bifall till förslaget. Om Åland godkänner lagarna om ikraftträdande, skall detta på lämpligt sätt nämnas i lagarnas ikraftträdelseförordningar.

3. Lagstiftningsordning

Enligt artikel 7 punkt b (ii) i Unesco-konventionen skall den [0091]stat som framställt

begäran om återlämnande av ett kulturföremål betala en rimlig ersättning till en köpare som handlat i god tro eller till en person med äganderätt till egendomen. Enligt artikel 4 stycke 1 i Unidroit-konventionen är den som innehar ett stulet kulturföremål, och sålunda är skyldig att återlämna det, vid tidpunkten för restitutionen berättigad till skälig ersättning, förutsatt att innehavaren inte har eller rimligen borde ha vetat att föremålet var stulet och att han kan visa att han har iakttagit vederbörlig omsorg då föremålet anskaffades. Enligt artikel 6 stycke 1 i Unidroit-konventionen har den som innehar ett kulturföremål, och som anskaffat kulturföremålet efter att det har exporterats olagligt, vid tidpunkten för återlämnandet rätt till en skälig ersättning av den anmodande staten, förutsatt att innehavaren inte har eller rimligen borde ha vetat att föremålet har exporterats olagligt. Också i artikel 7 stycke b (ii) i Unesco-konventionen förutsätts att den begärande staten betalar rimlig ersättning till en köpare som har handlat i god tro eller till en person med äganderätt till egendomen. Avsikten är att Finland verkställer denna bestämmelse i enlighet med bestämmelserna i Unidroit-konventionen.

I Finland tillämpas med stöd av Unidroit-konventionens mestgynnadsklausul 11 § i förordningen om införande av strafflagen, som är en förordning på lagnivå. Enligt denna paragraf är även en mottagare som har handlat i god tro skyldig att utan lösen återlämna föremålet till sin rätta ägare. Skälig ersättning skall betalas om det på ägande eller annan uppkomst av rättigheter enligt internationella anslutningsbestämmelser skall tillämpas en främmande stats lagar och innehavaren av ett stulet föremål enligt en sådan lag har rätt till en skälig ersättning. Då det är fråga om ett kulturföremål som kommit bort från sin ägare på ett sätt som avses i 11 § förordningen om införande av strafflagen, följer av konventionerna inte några mer omfattande begränsningar beträffande en sådan innehavare av ett stulet kulturföremål som har handlat i god tro än vad som följer av gällande finsk lagstiftning. Enligt 3 § 1 mom. i den föreslagna lagen gällande godkännande och tillämpning av Unidroit-konventionen avses med stulet kulturföremål även sådana föremål som till följd av förskingring eller något annat med detta jämförbart brott har avhånts ägaren. Avsikten är att en innehavare som har hand-

lat i god tro i dylika fall skulle vara förpliktad att återlämna föremålet mot skälig ersättning. Denna begränsning är mer omfattande än begränsningarna enligt gällande lag, och bör därför beaktas när lagstiftningsordningen prövas.

Artikel 8 i Unidroit-konventionen, som gäller återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål, befattar sig inte direkt med äganderätten till ett föremål som skall återlämnas. En innehavare som har handlat i god tro och som fysiskt skall återlämna föremålet till den anmodande staten är berättigad till en skälig ersättning.

Överföringsrätten medför en begränsning i nyttjandet av egendom. Inom lagstiftningen har det ansetts möjligt att genom vanlig lag i rätt stor omfattning begränsa det fria nyttjandet av egendom. En lag som inte gör intrång i ägarens rätt till normalt, skäligt och förnuftigt nyttjande av sin egendom kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Däremot begränsar en överföring av föremålet till en annan stat med all sannolikhet avsevärt ägarens rätt att nyttja föremålet. Skyldigheten att ersätta förluster som uppkommit till följd av intrång i egendomsskyddet gäller också de begränsningar i fråga om nyttjandet av egendom som föranleds av konventionen.

När det gäller kulturföremål som har exporterats olagligt blir man i allmänhet tvungen att jämföra två konkurrerande intressen: statens intresse som beskyddare av kulturarvet och intressena hos den person som har förvärvat ett föremål i god tro. I regeringsformen erkänns utöver skyddet för egendom (12 §) även ansvaret för kulturarvet (14 a §). Det är också i överensstämmelse med regeringsformens anda att medge kulturarvet i andra stater skydd. En person i god tro är berättigad till skälig ersättning för förlusterna i fråga om nyttjandet av egendomen.

Motsvarande rättighet skall inte ges en person i ond tro. Intressen hos en person i ond tro kommer inte i åtnjutande av ett sådant skydd som endast kan inskränkas genom grundlagsordning.

Lagen om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har utan grundlagstuskottets medverkan stiftats i vanlig lagstiftningsordning enligt motiveeringen i regeringens proposition 279/1994 rd.

På de grunder som anförts ovan föreslås att lagförslagen behandlas i den ordning som 66 § riksdagsordningen föreskriver.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Ovan har klarlagts att konventionerna innehåller många bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och som därför kräver riksdagens samtycke.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i den i Paris den 14 november 1970 ingångna konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom samt i den i Rom den 24 juni 1995 ingångna Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål.

Eftersom konventionerna innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

1.

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Bestämmelserna i den i Paris den 14 november 1970 ingångna konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom är, för så vitt de

hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har avtalats.

2 §
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

2.

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål och om tillämpningen av konventionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Konventionens ikraftträdande

Bestämmelserna i den i Rom den 24 juni 1995 ingångna Unidroit-konventionen om stulna eller olagligt exporterade kulturföremål är, för så vitt de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har avtalats.

2 §
Återlämnande av kulturföremål som olagligt förts ut ur stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

På återlämnande av sådana kulturföremål som finns i Finland och som olagligt förts ut ur en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpas i stället för denna lag bestämmelserna i lagen om återlämnande av kulturföremål som olagligt

förts bort från en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (1276/1994), till den del de gäller frågor som regleras i denna lag.

3 §
Skyddet för ägaren till ett stulet kulturföremål

Med *stulet kulturföremål* avses i denna lag ett i artikel 2 i konventionen avsett kulturföremål som har avhållits ägaren till följd av stöld, rån, utpressning, förskingring eller något annat med dessa jämförbart brott eller som någon olagligt har fått i sin besittning genom lösgöring, utgrävning eller fynd av fornföremål, oberoende av var föremålet har funnits.

I fråga om skyddet för ägaren till ett stulet kulturföremål, återlämnande av föremålet till ägaren och förfarandet i samband med återlämnandet gäller vad som bestäms i artiklar-

na 3, 4 och 8 i den konvention som nämns i 1 §. De bestämmelser som gäller ägaren skall på motsvarande sätt tillämpas även på den som med stöd av panträtt, nyttjanderätt eller någon annan rätt är berättigad att ha föremålet i sin besittning.

4 §

Erkännande och verkställighet av beslut som givits i konventionsstaterna om återlämnande av stulna kulturföremål

Ett beslut som givits av en domstol i en främmande stat om återlämnande av ett stulet kulturföremål skall erkännas och verkställas i Finland, om det särskilt har bestämts eller överenskommits om detta.

5 §

Rätten till ersättning för en rättsinnehavare i god tro

När det bestäms att ett stulet kulturföremål skall återbördas till ägaren, är den som i god tro har erhållit äganderätt, panträtt, nyttjanderätt eller någon annan rätt till det stulna kulturföremålet berättigad till skälig ersättning för återbördandet av föremålet och förlusten av sin rätt i enlighet med artikel 4 i konventionen.

Om ersättningsbeloppet enligt någon sådan lag som i övrigt tillämpas på fallet är lägre än vad som anges i artikel 4 i konventionen, eller om ägaren enligt en sådan lag har rätt att återfå föremålet utan ersättning, skall detta iaktas.

6 §

Rätten till ersättning för den som innehar ett olagligt exporterat kulturföremål

Den som efter att ett kulturföremål har exporterats olagligt har erhållit äganderätt eller någon annan rätt till föremålet, har enligt artikel 6 i konventionen för den eventuella skada eller olägenhet som återlämnandet av föremålet förorsakar rätt till skälig ersättning av den konventionsstat som framställt anspråket på återlämnande, förutsatt att personen i fråga inte då äganderätten eller den andra rätten erhöles visste eller rimligen borde ha vetat att föremålet olagligt hade förts ut från en konventionsstats territorium.

7 §

Behörig domstol i mål som gäller återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål

Ansökan om återlämnande av ett olagligt exporterat kulturföremål behandlas av den tingsrätt inom vars domkrets föremålet finns eller inom vars domkrets sökandens motpart är bosatt eller har sin hemort, eller vid vilken det annars är lämpligt att behandla målet.

8 §

Central myndighet

Justitieministeriet har till uppgift att i samarbete med behöriga myndigheter

1) ta emot anmodanden som gjorts med stöd av den konvention som nämns i 1 § och som gäller kulturföremål som olagligt exporterats från andra konventionsstaters territorium samt att tillställa den behöriga tingsrätten dessa,

2) tillhandahålla annan rättshjälp i frågor som gäller kulturföremål som olagligt exporterats från andra konventionsstaters territorium,

3) till domstolar eller andra behöriga myndigheter i andra konventionsstater sända anmodanden gällande kulturföremål som olagligt förts ut ur Finland,

4) vidta andra behövliga åtgärder som hör till tillämpningsområdet för den konvention som nämns i 1 § i denna lag.

9 §

Säkringsåtgärder

Den tingsrätt som avses i 7 § kan för att säkerställa återlämnandet av ett kulturföremål som olagligt förts ut från en annan stats territorium bestämma att föremålet beläggs med kvarstad eller vidta andra säkringsåtgärder så som bestäms i 7 kap. rättegångsbalken.

Ansökan om säkringsåtgärder kan göras av justitieministeriet eller den stat varifrån föremålet har förts ut olagligt. Säkringsåtgärderna förfaller om en ansökan enligt 7 § inte har gjorts inom två månader efter beslutet om att säkringsåtgärder skall vidtas.

10 §

*Återlämnande av olagligt exporterade
kulturföremål till stater som inte är parter i
konventionen*

Genom förordning kan föreskrivas att ett kulturföremål, som olagligt har förts ut ur en stat som är part i konventionen om förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom (FördrS) men som inte är part i den konvention som avses i denna lag, skall återlämnas till vederbörande stat enligt vad som bestäms i denna lag.

11 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om tillämpningen och verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte på kulturföremål som har stulits innan denna lag träder i kraft och inte heller på återlämnande av sådana olagligt exporterade kulturföremål som olagligt har förts ut ur en annan konventionsstat innan konventionen har trätt i kraft mellan denna konventionsstat och Finland.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 23 oktober 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Utrikesminister *Tarja Halonen*

(Översättning)

**KONVENTION OM FÖRBUD MOT OCH
FÖRHINDRANDE AV OLOVLIG
IMPORT, EXPORT OCH ÖVERFÖRING
AV ÄGANDERÄTT AVSEENDE
KULTUREGENDOM**

Generalkonferensen för Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, som håller sitt sextonde möte i Paris från den 12 oktober till den 14 november 1970,

som erinrar om betydelsen av bestämmelserna i principdeklarationen om internationellt kultursamarbete, antagen av generalkonferensen vid dess fjortonde möte,

som anser att utbytet av kulturegendom mellan nationer för vetenskapliga, kulturella och utbildningsändamål ökar kunskaperna om den mänskliga civilisationen, berikar alla folks kulturliv och framkallar ömsesidig respekt och uppskattning mellan nationerna,

som anser att kulturegendom utgör en av grundvalarna för civilisationen och den nationella kulturen och att dess verkliga värde endast kan uppskattas då en så noggrann kännedom som möjligt föreligger om dess ursprung, historia och traditionella miljö,

som anser att det åligger varje stat att skydda den kulturegendom som finns inom dess territorium mot stöld, olovliga utgrävningar och olovlig export,

som anser att det för att avvärja dessa faror är nödvändigt att varje stat blir mer medveten om sina moraliska skyldigheter att respektera såväl sitt eget som alla nationers kulturarv,

som anser att museer, bibliotek och arkiv i egenskap av kulturinstitutioner bör säkerställa att deras samlingar byggs upp i enlighet med allmänt erkända moraliska principer,

som anser att olovlig import och export

**CONVENTION ON THE MEANS OF
PROHIBITING AND PREVENTING THE
ILLICIT IMPORT, EXPORT AND
TRANSFERS OF OWNERSHIP OF
CULTURAL PROPERTY**

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 12 October to 14 November 1970, at its sixteenth session,

Recalling the importance of the provisions contained in the Declaration of the Principles of International Cultural Co-operation, adopted by the General Conference at its fourteenth session,

Considering that the interchange of cultural property among nations for scientific, cultural and educational purposes increases the knowledge of the civilization of Man, enriches the cultural life of all peoples and inspires mutual respect and appreciation among nations,

Considering that cultural property constitutes one of the basic elements of civilization and national culture, and that its true value can be appreciated only in relation to the fullest possible information regarding its origin, history and traditional setting,

Considering that it is incumbent upon every State to protect the cultural property existing within its territory against the danger of theft, clandestine excavation, and illicit export,

Considering that, to avert these dangers, it is essential for every State to become increasingly alive to the moral obligations to respect its own cultural heritage and that of all nations,

Considering that, as cultural institutions, museums, libraries and archives should ensure that their collections are built up in accordance with universally recognized moral principles,

Considering that the illicit import, export

samt olovlig överföring av äganderätt till sådan ägendom utgör ett hinder för den förståelse mellan nationerna som det är Unescos uppgift att främja genom att rekommendera berörda stater att anta internationella konventioner för detta ändamål,

som anser att skyddet av kulturarvet kan vara effektivt endast om det organiseras på både nationell och internationell nivå och i nära samarbete mellan staterna,

som beaktar att Unescos generalkonferens år 1964 antog en rekommendation härom,

som har fördjupat sig i nya förslag om åtgärder rörande förbud mot och förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt avseende kulturegendom, en fråga som utgör punkt 19 på mötets dagordning,

som beslöt vid sitt femtonde möte att denna fråga skulle bli föremål för en internationell konvention,

antar denna konvention den 14 november 1970.

Artikel 1

I denna konvention avses med termen "kulturegendom" egendom som av religiösa eller profana skäl av varje stat speciellt anges vara av betydelse ur arkeologisk, förhistorisk, historisk, litterär, konstnärlig eller vetenskaplig synpunkt och som kan hänföras till följande kategorier:

a) sällsynta samlingar och typexemplar från det zoologiska, botaniska, mineralogiska och anatomiska området samt föremål av paleontologiskt intresse,

b) föremål med historisk anknytning, innefattande vetenskapens och teknologins historia samt krigs- och socialhistoria, föremål med anknytning till nationella ledares, filosofers, vetenskapsmäns och konstnärers liv samt till händelser av nationell betydelse,

c) resultat av arkeologiska utgravningar (lovliga och olovliga) och av arkeologiska fynd,

d) delar av konstnärliga eller historiska minnesmärken eller fasta fornlämningar,

e) över ett hundra år gamla antiktiviteter, t.ex. inskrifter, mynt och sigillstämplar,

f) föremål av etnologiskt intresse,

g) föremål av konstnärligt intresse, t.ex.

i) bilder, målningar och teckningar, helt utförda för hand, oavsett underlag och mate-

and transfer of ownership of cultural property is an obstacle to that understanding between nations which it is part of Unesco's mission to promote by recommending to interested States, international conventions to this end,

Considering that the protection of cultural heritage can be effective only if organized both nationally and internationally among States working in close co-operation,

Considering that the Unesco General Conference adopted a Recommendation to this effect in 1964,

Having before it further proposals on the means of prohibiting and preventing the illicit import, export and transfer of ownership of cultural property, a question which is on the agenda for the session as item 19,

Having decided, at its fifteenth session, that this question should be made the subject of an international Convention,

Adopts this Convention on the fourteenth day of November 1970.

Article 1

For the purposes of this Convention, the term "cultural property" means property which, on religious or secular grounds, is specifically designated by each State as being of importance for archaeology, prehistory, history, literature, art or science and which belong to the following categories:

(a) Rare collections and specimens of fauna, flora, minerals and anatomy, and objects of palaeontological interest;

(b) property relating to history, including the history of science and technology and military and social history, to the life of national leaders, thinkers, scientists and artists and to events of national importance;

(c) products of archaeological excavations (including regular and clandestine) or of archaeological discoveries;

(d) elements of artistic or historical monuments or archaeological sites which have been dismembered;

(e) antiquities more than one hundred years old, such as inscriptions, coins and engraved seals;

(f) objects of ethnological interest;

(g) property of artistic interest, such as:

(i) pictures, paintings and drawings produced entirely by hand on any support and

rial (med undantag av industridesign och industritillverkade föremål som dekorerats för hand),

ii) originalstatyer och -skulpturer i varje material,

iii) originalgravyrer, -tryck och -litografier,

iv) konstnärliga assemblage och montage i original, oavsett material,

h) sällsynta manuskript och inkunabler, äldre böcker, dokument och publikationer av speciellt intresse (historiskt, konstnärligt, vetenskapligt, litterärt, etc.), i enstaka exemplar eller i samlingar,

i) frimärken, stämpelmärken och liknande, i enstaka exemplar eller i samlingar,

j) arkiv, innefattande samlingar av ljudupptagningar, fotografier och filmupptagningar,

k) möbler, äldre än ett hundra år, samt gamla musikinstrument.

in any material (excluding industrial designs and manufactured articles decorated by hand);

(ii) original works of statuary art and sculpture in any material;

(iii) original engravings, prints and lithographs;

(iv) original artistic assemblages and montages in any material;

(h) rare manuscripts and incunabula, old books, documents and publications of special interest (historical, artistic, scientific, literary, etc.) singly or in collections;

(i) postage, revenue and similar stamps, singly or in collections;

(j) archive, including sound, photographic and cinematographic archives;

(k) articles of furniture more than one hundred years old and old musical instruments.

Artikel 2

1. Konventionsstaterna erkänner att olovlig import, export och överföring av äganderätt till kulturegendom är en av huvudorsakerna till utarmning av kulturarvet i sådan egenoms ursprungsländer och att internationellt samarbete utgör ett av de mest effektiva medlen att skydda varje lands kulturegendom mot alla faror som kan uppstå till följd härav.

2. För detta ändamål åtar sig konventionsstaterna att bekämpa sådant handlande med de medel som står till deras förfogande, särskilt genom att avlägsna dess orsaker, genom att sätta stopp för nuvarande metoder och genom att hjälpa till att betala nödvändig ersättning.

Artikel 3

Import, export eller överföring av äganderätt till kulturegendom, som sker i strid med de bestämmelser som antagits av konventionsstaterna enligt denna konvention, skall vara olovlig.

Artikel 4

Konventionsstaterna erkänner att egendom, som tillhör följande kategorier, i sådan bemärkelse som avses i denna konvention utgör en del av varje stats kulturarv:

a) kulturegendom, som skapats enskilt eller kollektivt av medborgare i den berörda

Article 2

1. The States Parties to this Convention recognize that the illicit import, export and transfer of ownership of cultural property is one of the main cause of the impoverishment of the cultural heritage of the countries or origin of such property and that international co-operation constitutes one the most efficient means of protecting each country's cultural property against all the dangers resulting therefrom.

2. To this end, the States Parties undertake to oppose such practices with the means at their disposal, and particularly by removing their causes, putting a stop to current practices, and by helping to make the necessary reparations.

Article 3

The import, export or transfer of ownership of cultural property effected contrary to the provisions adopted under this Convention by the States Parties thereto, shall be illicit.

4 artikla

The States Parties to this Convention recognize that for the purpose of the Convention property which belongs to the following categories forms part of the cultural heritage of each State:

(a) Cultural property created by the individual or collective genius of nationals of the

staten och kulturegendom av betydelse för den berörda staten som skapats inom den statens territorium av utländska medborgare eller statslösa bosatta inom detta territorium,

b) kulturegendom som påträffats inom varje enskild stats territorium,

c) kulturegendom som förvärvats genom arkeologiska, etnologiska eller naturvetenskapliga expeditioner med samtycke av behöriga myndigheter i sådan egendoms ursprungsland,

d) kulturegendom som har varit föremål för ett frivilligt överenskommet utbyte,

e) kulturegendom som erhållits som gåva eller som inköpts på laglig väg med samtycke av de behöriga myndigheterna i sådan egendoms ursprungsland.

Artikel 5

För att säkerställa skyddet av kulturegendom mot olovlig import, export och överföring av äganderätt åtar sig konventionsstaterna att inom sina territorier och på för varje land lämpligt sätt upprätta ett eller flera nationella organ, där sådana organ inte redan finns, för skydd av kulturarvet och förse dessa med tillräckligt stor personal för att de effektivt skall kunna utföra följande uppgifter:

a) bidra till utarbetandet av förslag till lagar och föreskrifter, avsedda att säkerställa skydd av kulturarvet och i synnerhet förhindrande av olovlig import, export och överföring av äganderätt till kulturegendom av stor betydelse,

b) upprätta och hålla aktuell, på grundval av en nationell förteckning över skyddad egendom, en lista över offentlig och privat kulturegendom som, om den exporterades, skulle innebära en avsevärd utarmning av det nationella kulturarvet,

c) främja utveckling eller inrättande av vetenskapliga och tekniska institutioner (museer, bibliotek, arkiv, laboratorier, verkstäder osv.) som krävs för att säkerställa bevarande och levandegörande av kulturegendom,

d) organisera övervakning av arkeologiska utgrävningar, säkerställa bevarande "in situ" av viss kulturegendom och skydda vissa områden som reserverats för arkeologisk forskning i framtiden,

e) fastställa regler i enlighet med de etiska principer som framlagts i denna konvention

State concerned, and cultural property of importance to the State concerned created within the territory of that State by foreign nationals or stateless persons resident within such territory;

(b) cultural property found within the national territory;

(c) cultural property acquired by archaeological, ethnological or natural science missions, with the consent of the competent authorities of the country of origin of such property;

(d) cultural property which has been the subject of a freely agreed exchange;

(e) cultural property received as a gift or purchased legally with the consent of the competent authorities of the country of origin of such property.

Article 5

To ensure the protection of their cultural property against illicit import, export and transfer of ownership, the States Parties to this Convention undertake, as appropriate for each country, to set up within their territories one or more national, services, where such services do not already exist, for the protection of the cultural heritage, with a qualified staff sufficient in number for the effective carrying out of the following functions:

(a) Contributing to the formation of draft laws and regulations designed to secure the protection of the cultural heritage and particularly prevention of the illicit import, export and transfer of ownership of important cultural property;

(b) establishing and keeping up to date, on the basis of a national inventory of protected property, a list of important public and private cultural property whose export would constitute an appreciable impoverishment of the national cultural heritage;

(c) promoting the development or the establishment of scientific and technical institutions (museums, libraries, archives, laboratories, workshops...) required to ensure the preservation and presentation of cultural property;

(d) organizing the supervision of archaeological excavations, ensuring the preservation "in situ" of certain cultural property, and protecting certain areas reserved for future archaeological research;

(e) establishing, for the benefit of those concerned (curators, collectors, antique dealers,

för berörda personer (intendenter, samlare, antikhandlare etc.) samt vidta åtgärder för att säkerställa att dessa regler följs,

f) vidta utbildningsåtgärder för att stimulera och utveckla respekten för alla staters kulturarv och sprida kännedom om bestämmelserna i denna konvention,

g) se till att varje fall då ett kulturföremål försvinner offentliggörs på lämpligt sätt.

Artikel 6

Konventionsstaterna åtar sig att

a) införa ett lämpligt intyg, med vilket den exporterande staten anger att exporten av ifrågavarande kulturegendom sker med dess tillstånd. Intyget bör åtfölja alla kulturföremål som exporteras enligt gällande bestämmelser,

b) förbjuda utförsel av kulturegendom från deras territorium såvida den inte åtföljs av ovannämnda exportintyg,

c) på lämpligt sätt offentliggöra detta förbud, särskilt bland personer som kan tänkas ägna sig åt export eller import av kulturegendom.

Artikel 7

Konventionsstaterna åtar sig att

a) vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning för att hindra museer och liknande institutioner inom deras territorier att förvärva kulturegendom, som härstammar från en annan konventionsstat och som olagligt exporterats efter det att konventionen trätt i kraft i berörda stater, och att när så är möjligt, underrätta en ursprungsstat som anslutit sig till denna konvention, om erbjudande om kulturegendom som olagligt bortförts från denna stat efter det att konventionen trätt i kraft i båda dessa stater,

b) i) förbjuda import av kulturegendom som stulits från ett museum eller ett religiöst eller profant offentligt minnesmärke eller liknande institution i en annan konventionsstat efter det att denna konvention trätt i kraft i berörda stater, förutsatt att det är dokumenterat att egendomen tillhör denna institution,

ii) på begäran av ursprungsstaten för den

lers, etc.) rules in conformity with the ethical principles set forth in this Convention; and taking steps to ensure the observance of those rules;

(f) taking educational measures to stimulate and develop respect for the cultural heritage of all States, and spreading knowledge of the provisions of this Convention;

(g) seeing that appropriate publicity is given to the disappearance of any items of cultural property.

Article 6

The States Parties to this Convention undertake:

(a) To introduce an appropriate certificate in which the exporting State would specify that the export of the cultural property in question is authorized. The certificate should accompany all items of cultural property exported in accordance with the regulations;

(b) to prohibit the exportation of cultural property from their territory unless accompanied by the above-mentioned export certificate;

(c) to publicize this prohibition by appropriate means, particularly among persons likely to export or import cultural property.

Article 7

The States Parties to this Convention undertake:

(a) To take the necessary measures, consistent with national legislation, to prevent museums and similar institutions within their territories from acquiring cultural property originating in another State Party which has been illegally exported after entry into force of this Convention, in the State concerned. Whenever possible, to inform a State of origin Party to this Convention of an offer of such cultural property illegally removed from that State after the entry into force of this Convention in both States;

(b) (i) to prohibit the import of cultural property stolen from a museum or a religious or secular public monument or similar institution in another State Party to this Convention after the entry into force of this Convention for the States concerned, provided that such property is documented as appertaining to the inventory of that institution;

(ii) at the request of the State Party of ori-

kulturegendom som avses i denna konvention vidta lämpliga åtgärder för att finna och återlämna sådan kulturegendom som importerats efter denna konventions ikraftträdande i båda berörda stater, dock under förutsättning att den begärande staten betalar rimlig ersättning till en köpare som handlat i god tro eller till en person med äganderätt till denna egendom. Framställningar om uppletande och återlämnande skall göras på diplomatisk väg. Den part som framställer begäran skall på egen bekostnad tillhandahålla den dokumentation och annan bevisning som erfordras för att göra dess anspråk på uppletande och återlämnande gällande. Konventionsstaterna skall ej belägga kulturegendom som återlämnas enligt denna artikel med tull eller andra avgifter. Alla kostnader i samband med återlämnandet av kulturenomen skall bäras av den stat som gjort framställningen.

Artikel 8

Konventionsstaterna åtar sig att ådöma varje person som är ansvarig för överträdelse av de i artiklarna 6 (b) och 7 (b) avsedda förbuden straff eller administrativa påföljder.

Artikel 9

Varje konventionsstat, vars kulturarv befinner sig i fara på grund av plundring på arkeologiska eller etnologiska föremål, kan begära hjälp från andra berörda konventionsstater. Konventionsstaterna åtar sig att under dessa omständigheter delta i en gemensam internationell ansträngning i syfte att fastställa och genomföra nödvändiga konkreta åtgärder, vari inbegrips kontroll av export och import samt internationell handel med de föremål som berörs. I avvaktan på en överenskommelse skall varje berörd stat vidta provisoriska åtgärder i möjlig utsträckning för att förhindra oåterkallelig skada på kulturarvet i den stat som begärt hjälp.

Artikel 10

Konventionsstaterna åtar sig att

a) genom utbildning, information och kontroll begränsa spridning av kulturegendom, som olagligt bortförts från en konventionsstat, och på för varje land lämpligt sätt ålägga antikvitetshandlare, med risk för straff eller administrativa påföljder, att föra ett register med uppgifter om varje kulturföre-

gin, to take appropriate steps to recover and return any such cultural property imported after the entry into force of this Convention in both States concerned, provided, however, that the requesting State shall pay just compensation to an innocent purchaser or to a person who has valid title to that property. Requests for recovery and return shall be made through diplomatic offices. The requesting Party shall furnish, at its expense, the documentation and other evidence necessary to establish its claim for recovery and return. The Parties shall impose no customs duties or other charges upon cultural property returned pursuant to this Article. All expenses incident to the return and delivery of the cultural property shall be borne by the requesting Party.

Article 8

The States Parties to this Convention undertake to impose penalties or administrative sanctions on any person responsible for infringing the prohibitions referred to under Articles 6 (b) and 7 (b) above.

Article 9

Any State Party to this Convention whose cultural patrimony is in jeopardy from pillage of archaeological or ethnological materials may call upon other States Parties who are affected. The States Parties to this Convention undertake, in these circumstances, to participate in a concerted international effort to determine and to carry out the necessary concrete measures, including the control of exports and imports and international commerce in the specific materials concerned. Pending agreement each State concerned shall take provisional measures to the extent feasible to prevent irremediable injury to the cultural heritage of the requesting State.

Article 10

The States Parties to this Convention undertake:

(a) To restrict by education, information and vigilance, movement of cultural property illegally removed from any State Party to this Convention and, as appropriate for each country, oblige antique dealers, subject to penal or administrative sanctions, to maintain a register recording the origin of each

måls ursprung, namn och adress på den person som lämnat in föremålet, beskrivning och pris på varje sålt föremål samt att informera köparen av kulturföremålet om eventuellt exportförbud,

b) genom utbildningsåtgärder sträva efter att hos allmänheten skapa och utveckla medvetande om värdet av kulturegendom och om det hot mot kulturarvet som kan uppstå till följd av stöld, olovliga utgrävningar och olovlig export.

Artikel 11

Export och överföring av äganderätt till kulturegendom under tvång som en direkt eller indirekt följd av att ett land ockuperats av en främmande makt skall betraktas som olovlig.

Artikel 12

Konventionsstaterna skall respektera kulturarvet inom de territorier för vars internationella förbindelser de ansvarar och skall vidta alla erforderliga åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig import, export och överföring av äganderätt till kulturegendom inom sådana territorier.

Artikel 13

Konventionsstaterna åtar sig dessutom, i enlighet med varje stats lagstiftning att

a) med alla lämpliga medel förhindra överföring av äganderätt till kulturegendom, som skulle kunna främja olovlig import eller export av sådan egendom,

b) säkerställa att deras behöriga organ samarbetar för att underlätta tidigast möjliga återlämnande till den rättmätige ägaren av kulturegendom som olovligt exporterats,

c) tillåta att åtgärder vidtas av den rättmätige ägaren eller för dennes räkning i syfte att få tillbaka förlorad eller stulen kulturegendom,

d) härutöver erkänna varje konventionsstats obestridda rätt att klassificera och förklara viss kulturegendom som oförytterlig och att den därför inte får exporteras och underlätta för den berörda staten att få tillbaka sådan egendom i de fall då den har exporterats.

Artikel 14

För att hindra olovlig export och fullgöra

item of cultural property, names and addresses of the supplier, description and price of each item sold and to inform the purchaser of the cultural property of the export prohibition to which such property may be subject to;

(b) to endeavour by educational means to create and develop in the public mind a realization of the value of cultural property and the threat to the cultural heritage created by theft, clandestine excavations and illicit exports.

Article 11

The export and transfer of ownership of cultural property under compulsion arising directly or indirectly from the occupation of a country by a foreign power shall be regarded as illicit.

Article 12

The States Parties to this Convention shall respect the cultural heritage within the territories for the international relations of which they are responsible, and shall take all appropriate measures to prohibit and prevent the illicit import, export and transfer or ownership of cultural property in such territories.

Article 13

The States Parties to this Convention also undertake, consistent with the laws of each State:

(a) To prevent by all appropriate means transfers of ownership of cultural property likely to promote the illicit import or export of such property;

(b) to ensure that their competent services co-operate in facilitating the earliest possible restitution of illicitly exported cultural property to its rightful owner;

(c) to admit actions for recovery of lost or stolen items of cultural property brought by or on behalf of the rightful owners;

(d) to recognize the indefeasible right of each State Party to this Convention to classify and declare certain cultural property as inalienable which should therefore ipso facto not be exported, and to facilitate recovery of such property by the State concerned in cases where it has been exported.

Article 14

In order to prevent illicit export and to

de skyldigheter som genomförandet av denna konvention medför skall varje konventionsstat i mån av möjlighet ge nationella organ med ansvar för skyddet av dess kulturarv tillräckliga anslag och, om så är nödvändigt, upprätta en fond för detta ändamål.

Artikel 15

Ingenting i denna konvention skall hindra stater som anslutit sig till konventionen från att sinsemellan ingå särskilda överenskommelser eller från att fortsätta att tillämpa redan ingångna överenskommelser om återlämnande av kulturegendom som, oberoende av vilket skäl, har bortförts från ursprungslandet innan denna konvention trätt i kraft för berörda stater.

Artikel 16

Konventionsstaterna skall i periodiskt återkommande rapporter, som föreläggs generalkonferensen för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur vid de tidpunkter och på det sätt som konferensen bestämmer, ge information om vilka legislativa, administrativa och andra åtgärder de har vidtagit för tillämpning av denna konvention, jämte redogörelse för de erfarenheter som vunnits på detta område.

Artikel 17

1. Konventionsstaterna kan vända sig till Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur för att få teknisk hjälp, särskilt i fråga om

- a) information och utbildning,
- b) rådgivning och experthjälp,
- c) samordning och medlingstjänster.

2. Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur kan på eget initiativ bedriva forskning och publicera studier i frågor som rör olovlig hantering av kulturegendom.

3. I detta syfte kan Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur även samarbeta med vilken behörig icke-statlig organisation som helst.

4. Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur kan på eget initiativ förelägga konventionsstaterna förslag beträffande genomförandet av denna konvention.

5. På begäran av minst två konventionssta-

meet the obligations arising from the implementation of this Convention, each State Party to the Convention should, as far as it is able, provide the national services responsible for the protection of its cultural heritage with an adequate budget and, if necessary, should set up a fund for this purpose.

Article 15

Nothing in this Convention shall prevent States Parties thereto from concluding special agreements among themselves or from continuing to implement agreements already concluded regarding the restitution of cultural property removed, whatever the reason, from its territory of origin, before the entry into force of this Convention for the States concerned.

Article 16

The States Parties to this Convention shall in their periodic reports submitted to the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization on dates and in a manner to be determined by it, give information on the legislative and administrative provisions which they have adopted and other action which they have taken for the application of this Convention, together with details of the experience acquired in this field.

Article 17

1. The States Parties to this Convention may call on the technical assistance of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, particularly as regards:

- (a) Information and education;
- (b) consultation and expert advice;
- (c) co-ordination and good offices.

2. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may, on its own initiative conduct research and publish studies on matters relevant to the illicit movement of cultural property.

3. To this end, the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may also call on the co-operation of any competent non-governmental organization.

4. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may, on its own initiative, make proposals to States Parties to this Convention for its implementation.

5. At the request of at least two States

ter, som tvistar om konventionens genomförande, kan Unesco erbjuda sina tjänster för att tvisten skall kunna lösas.

Artikel 18

Denna konvention är avfattad på engelska, franska, ryska och spanska, vilka fyra texter är lika giltiga.

Artikel 19

1. Denna konvention skall ratificeras eller godtas av stater som är medlemmar av Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur i enlighet med deras respektive konstitutionella förfaranden.

2. Ratifikations- eller godtagandeinstrument skall deponeras hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

Artikel 20

1. Denna konvention skall vara öppen för anslutning för alla stater, som inte är medlemmar av Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur och som av organisationens styrelse inbjuds att ansluta sig till konventionen.

2. Anslutning skall ske genom deponering av anslutningsinstrument hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

Artikel 21

Denna konvention träder i kraft tre månader efter den dag då det tredje ratifikations-, godtagande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats, men endast i förhållande till de stater som har deponerat sina respektive instrument denna dag eller dessförinnan. I förhållande till varje annan stat träder konventionen i kraft tre månader efter det att denna stat deponerat sitt ratifikations-, godtagande- eller anslutningsinstrument.

Artikel 22

De stater som anslutit sig till denna konvention erkänner att konventionen är tillämplig inte blott på moderlandet utan även på alla territorier för vilkas internationella förbindelser de ansvarar; de åtar sig att, om så är nödvändigt, samråda med regeringarna eller andra behöriga myndigheter på dessa territorier vid eller före ratifikation, godta-

Parties to this Convention which are engaged in a dispute over its implementation, Unesco may extend its good offices to reach a settlement between them.

Article 18

This Convention is drawn up in English, French, Russian and Spanish, the four texts being equally authoritative.

Article 19

1. This Convention shall be subject to ratification or acceptance by States members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization in accordance with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 20

1. This Convention shall be open to accession by all States not members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization which are invited to accede to it by the Executive Board of the Organization.

2. Accession shall effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 21

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or accession, but only with respect to those States which have deposited their respective instruments on or before that date. It shall enter into force with respect to any other State three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or accession.

Article 22

The States Parties to this Convention recognize that the Convention is applicable not only to their metropolitan territories for the international relations of which they are responsible; they undertake to consult, if necessary, the governments or other competent authorities of these territories on or before ratification, acceptance or accession

gande eller anslutning i syfte att säkerställa tillämpning av konventionen på dessa territorier och att underrätta generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur om på vilka territorier konventionen skall tillämpas. Underrättelsen träder i kraft tre månader efter dagen för mottagandet.

Artikel 23

1. Varje stat som anslutit sig till denna konvention kan säga upp konventionen på sina egna vägnar eller för varje territorium för vars internationella förbindelser den ansvarar.

2. Uppsägningen skall ske genom en skriftlig notifikation, som deponeras hos generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

3. Uppsägningen träder i kraft tolv månader efter mottagandet av uppsägningsinstrumentet.

Artikel 24

Generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur skall underrätta de stater som är medlemmar av organisationen, de stater som inte är medlemmar av organisationen som avses i artikel 20 samt Förenta nationerna om deponering av alla ratifikations-, godtagande- och anslutningsinstrument enligt artiklarna 19 och 20 och om de underrättelser och uppsägningar som anges i artiklarna 22 och 23.

Artikel 25

1. Denna konvention kan ändras av generalkonferensen för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur. Sådan ändring skall emellertid endast vara bindande för de stater som blir parter i den ändrade konventionen.

2. Om generalkonferensen antar en ny konvention, varigenom denna konvention helt eller delvis ändras, skall denna konvention, såvida inte den nya konventionen föreskriver annat, upphöra att vara öppen för ratifikation, godtagande eller anslutning, räknat från den dag då den nya ändrade konventionen träder i kraft.

Artikel 26

I enlighet med artikel 102 i Förenta nationernas stadga skall denna konvention re-

with a view to securing the application of the Convention to those territories, and to notify the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization of the territories to which it is applied, the notification to take effect three months after the date of its receipt.

Article 23

1. Each State Party to this Convention may denounce the Convention on its own behalf or on behalf of any territory for whose international relations it is responsible.

2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

3. The denunciation shall take effect twelve months after the receipt of the instrument of denunciation.

Article 24

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States members of the Organization, the States not members of the Organization which are referred to in Article 20, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance and accession provided for in Articles 19 and 20, and of the notifications and denunciations provided for in Articles 22 and 23 respectively.

Article 25

1. This Convention may be reviewed by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Any such revision shall, however, bind only the States which shall become Parties to the revising convention.

2. If the General Conference should adopt a new convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new convention otherwise provided, this Convention shall cease to be open to ratification, acceptance or accession, ad from the date on which the new revising convention enters into force.

Article 26

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Conven-

gistreras hos Förenta nationernas sekretariat på anmodan av generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur.

tion shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Upprättad i Paris den 17 november 1970 i två autentiska exemplar, som undertecknats av ordföranden vid generalkonferensens sextonde möte och generaldirektören för Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur och som skall depone-ras i arkivet hos Förenta nationernas organi-sation för utbildning, vetenskap och kultur och av vilka bestyrkta kopior skall sändas såväl till alla stater som avses i artiklarna 19 och 20 som till Förenta nationerna.

Done in Paris this seventeenth day of November 1970, in two authentic copies bearing the signature of the President of the sixteenth session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in Articles 19 and 20 as well as to the United Nations.

(Översättning)

**UNIDROIT-KONVENTIONEN OM
STULNA ELLER OLAGLIGT
EXPORTERADE KULTURFÖREMÅL**

Konventionsstaterna, som

församlades i Rom på inbjudan av republiken Italiens regering från den 7 till 24 juni 1995 till en diplomatkonferens för att godkänna utkastet till Unidroit-konventionen om internationellt återlämnande av stulna eller olagligt exporterade kulturföremål,

är övertygade om den grundläggande vikten av att skydda kulturarvet och idka kulturutbyte i syfte att främja förståelsen mellan folken samt göra kulturen kändare i syfte att främja mänsklighetens välmåga och civilisationen,

är djupt bekymrade över den illegala handeln med kulturföremål och de återkommande oersättliga skador som denna förorsakar både själva kulturföremålen och folkens, stammarnas, ursprungsbefolkningarnas och andra samhällens kulturarv liksom arvet från alla folk, vilken handel framför allt sker genom plundring av arkeologiska fyndplatser och resulterar i oersättliga förluster av arkeologisk, historisk och vetenskaplig information,

har bestämt att för sin del effektivt främja kampen mot den illegala handeln med kulturföremål genom att ta det viktiga steget att införa allmänna rättsliga minimiregler för restitution och återlämnande av kulturföremål mellan konventionsstaterna, vilket har som syfte att bevara och skydda kulturarvet till förmån för alla,

betonar att målet med denna konvention är att underlätta restitution och återlämnande av kulturföremål och att medgivandet av gottgörelse, t.ex. skadestånd, för att i vissa stater få till stånd en restitution eller ett återlämnande inte innebär att dylik gottgörelse tas i bruk även i andra stater,

försäkrar att antagandet av bestämmelserna i denna konvention för framtida bruk inte under några omständigheter innebär att sådana illegala handlingar som utförts innan konventionen trädde i kraft skall godtas eller

**UNIDROIT CONVENTION ON STOLEN
OR ILLEGALLY EXPORTED
CULTURAL OBJECTS**

The States Parties to this Convention,

Assembled in Rome at the invitation of the Government of the Italian Republic from 7 to 24 June 1995 for a Diplomatic Conference the adoption of the draft Unidroit Convention on the International Return of Stolen or Illegally Exported Cultural Objects,

Convinced of the fundamental importance of the protection of cultural heritage and of cultural exchanges for promoting understanding between peoples, and the dissemination of culture for the wellbeing of humanity and progress of civilisation.

Deeply concerned by the illicit trade in cultural objects and the irreparable damage frequently caused by it, both to these objects themselves and to the cultural heritage of national, tribal, indigenous or other communities, and also to the heritage of all peoples, and in particular by the pillage of archaeological sites and the resulting loss of irreplaceable archaeological, historical and scientific information,

Determined to contribute effectively to the fight against illicit trade in cultural objects by taking the important step of establishing common, minimal legal rules for the restitution and return of cultural objects between Contracting States, with the objective of improving the preservation and protection of the cultural heritage in the interest of all,

Emphasising that this Convention is intended to facilitate the restitution and return of cultural objects and that the provision of any remedies, such as compensation, needed to effect restitution and return in some States, does not imply that such remedies should be adopted in other States,

Affirming that the adoption of the provisions of this Convention for the future in no way confers any approval or legitimacy upon illegal transactions of whatever kind which may have taken place before the entry

förklaras lagliga,

är medvetna om att denna konvention inte i sig löser de problem som den illegala handeln förorsakar, men att den sätter i gång en process som främjar det internationella kultursamarbetet och upprätthåller den behöriga roll som den lagliga handeln och avtalen om kulturutbyte staterna emellan innehar,

medger att verkställigheten av denna konvention bör kompletteras med andra effektiva åtgärder för skydd av kulturföremål, t.ex. genom utveckling och användning av register, fysiskt skyddande av arkeologiska fyndplatser och genom tekniskt samarbete,

erkänner det arbete för skydd av kulturföremål som utförts av olika organ, i synnerhet 1970 års Unesco-konvention gällande illegal handel och utvecklande av en uppförandekod för den privata sektorn,

har kommit överens om följande:

Kapitel I

Tillämpningsområde och definitioner

Artikel 1

Denna konvention tillämpas på anspråk av internationell karaktär som gäller

a. restitution av stulna kulturföremål och

b. återlämnande av kulturföremål som har förts ut från en konventionsstats territorium i strid med denna stats lagstiftning gällande export av kulturföremål, vilken lagstiftnings syfte är att skydda statens kulturarv (nedan "olagligt exporterade kulturföremål").

Artikel 2

I denna konvention avses med kulturföremål föremål som av religiösa eller sekulära skäl är viktiga ur arkeologisk, förhistorisk, historisk, litterär, konstnärlig eller vetenskaplig synvinkel och som kan hänföras till någon av de kategorier som upptas i bilagan till denna konvention.

Kapitel II

Restitution av stulna kulturföremål

Artikel 3

1. Den som innehar ett stulet kulturföremål skall återlämna föremålet.

2. I denna konvention betraktas ett kulturföremål som olagligt grävt upp eller som grävt upp lagligt men innehas olagligt som

into force of the Convention,

Conscious that this Convention will not by itself provide a solution to the problems raised by illicit trade, but that it initiates a process that will enhance international cultural co-operation and maintain a proper role for legal trading and inter-State agreements for cultural exchanges,

Acknowledging that implementation of this Convention should be accompanied by other effective measures for protecting cultural objects, such as the development and use of registers, the physical protection of archaeological sites and technical cooperation,

Recognising the work of various bodies to protect cultural property, particularly the 1970 Unesco Convention on illicit traffic and the development of codes of conduct in the private sector,

Have agreed as follows:

Chapter I

Scope of Application and Definition

Article 1

This Convention applies to claims of an international character for:

(a) the restitution of stolen cultural objects;

(b) the return of cultural objects removed from the territory of a Contracting State contrary to its law regulating the export of cultural objects for the purpose of protecting its cultural heritage (hereinafter "illegally exported cultural objects").

Article 2

For the purposes of this Convention, cultural objects are those which, on religious or secular grounds, are of importance for archaeology, prehistory, history, literature, art or science and belong to one of the categories listed in the Annex to this Convention.

Chapter II

Restitution of Stolen Cultural Objects

Article 3

(1) The possessor of a cultural object which has been stolen shall return it.

(2) For the purposes of this Convention, a cultural object which has been unlawfully excavated or lawfully excavated but unlaw-

stulet, om detta överensstämmer med lagstiftningen i den stat där grävningen ägde rum.

3. Ett anspråk på restitution skall framställas inom tre år från det att den som framställer anspråket fick kännedom om var kulturföremålet finns och om innehavarens identitet, och i vilket fall som helst inom femtio år från stölden.

4. Ett anspråk på restitution av ett kulturföremål som utgör en integrerad del av ett identifierat monument eller en arkeologisk fyndplats eller som tillhör en offentlig samling skall dock inte vara beroende av andra tidsfrister än en tidsfrist om tre år från det att den som framställer anspråket fick kännedom om var kulturföremålet finns och om innehavarens identitet.

5. Utan hinder av bestämmelserna i föregående stycke får en konventionsstat anmäla att ett anspråk omfattas av en tidsfrist som enligt denna stats lagstiftning är 75 år eller längre. En dylik tidsfrist skall också gälla sådana anspråk på restitution som framställts i en annan konventionsstat och som hänför sig till kulturföremål som avlägsnats från ett monument, en [0091]arkeologisk fyndplats eller en offentlig samling i den konventionsstat som avgett meddelandet.

6. En anmälan som avses i föregående stycke skall utfärdas i samband med under-tecknandet, ratificeringen, antagandet eller anslutningen.

7. Enligt denna konvention består en "offentlig samling" av en mängd inventerade eller på något annat sätt identifierade föremål som ägs av

- a. en konventionsstat,
- b. en regional eller lokal myndighet i en konventionsstat,
- c. en religiösa institution i en konventionsstat, eller
- d. en institution som har inrättats huvudsakligen för kulturella, utbildningsmässiga eller vetenskapliga ändamål i en konventionsstat och som i den staten erkänt bedriver verksamhet av allmänt intresse.

8. Utöver detta gäller den tidsfrist som tillämpas i fråga om offentliga samlingar också i fråga om anspråk på restitution gällande heliga eller lokalt viktiga kulturföremål som tillhör en stam eller en ursprungsbefolkning i en konventionsstat eller som i ett sådant samhälle används i traditionellt eller rituellt syfte.

fully retained shall be considered stolen, when consistent with the law of the State where the excavation took place.

(3) Any claim for restitution shall be brought within a period of three years from the time when the claimant knew the location of the cultural object and the identity of its possessor, and in any case within a period of fifty years from the time of the theft.

(4) However, a claim for restitution of a cultural object forming an integral part of an identified monument or archaeological site, or belonging to a public collection, shall not be subject to time limitations other than a period of three years from the time when the claimant knew the location of the cultural object and the identity of its possessor.

(5) Notwithstanding the provisions of the preceding paragraph, any Contracting State may declare that a claim is subject to a time limitation of 75 years or such longer period as is provided in its law. A claim made in another Contracting State for restitution of a cultural object displaced from a monument, archaeological site or public collection in a Contracting State making such a declaration shall also be subject to that time limitation.

(6) A declaration referred to in the preceding paragraph shall be made at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession.

(7) For the purposes of this Convention, a "public collection" consists of a group of inventoried or otherwise identified cultural objects owned by:

- (a) a Contracting State;
- (b) a regional or local authority of a Contracting State;
- (c) a religious institution in a Contracting State; or
- (d) an institution that is established for an essentially cultural, educational or scientific purpose in a Contracting State and is recognised in that State as serving the public interest.

(8) In addition, a claim for restitution of a sacred or communally important cultural object belonging to and used by a tribal or indigenous community in a Contracting State as part of that community's traditional or ritual use, shall be subject to the time limitation applicable to public collections.

Artikel 4

1. Den som innehar ett stulet kulturföremål och sålunda är skyldig att återlämna det är vid tidpunkten för restitutionen berättigad till skälig ersättning, förutsatt att innehavaren inte har eller rimligen borde ha vetat att föremålet var stulet och att han kan visa att han har iakttagit vederbörlig omsorg då föremålet anskaffades.

2. Utan hinder av innehavarens rätt till ersättning enligt föregående stycke skall skäliga åtgärder vidtas för att ålägga den person som överlätit kulturföremålet till innehavaren att betala ersättningen, om detta är möjligt enligt lagstiftningen i den stat där anspråket framställdes.

3. Den ersättning som den som framställt anspråket betalar till innehavaren, när en sådan krävs, skall inte påverka rätten för den som framställt anspråket att återfå ersättningsbeloppet av någon annan.

4. När det avgörs huruvida innehavaren har iakttagit vederbörlig omsorg, skall avseende fästas vid alla de med anskaffningen förknippade omständigheterna, inklusive parternas egenart, det pris som betalats, om innehavaren har konsulterat något med en skälig ansträngning tillgängligt register över stulna kulturföremål, all övrig information och dokumentation som han skäligen kunde ha skaffat fram samt om innehavaren har konsulterat alla till buds stående organ eller om han har vidtagit några andra sådana åtgärder som en förnuftig person skulle ha vidtagit under dessa omständigheter.

5. Innehavaren skall inte få en bättre ställning än den person av vilken han genom arv eller annars utan vederlag har erhållit kulturföremålet.

Kapitel III

Återlämnande av olagligt exporterade kulturföremål

Artikel 5

1. En konventionsstat kan begära att en domstol eller någon annan behörig myndighet i en annan konventionsstat skall förordna att kulturföremål som olagligt förts ut från den anmodande statens territorium skall återlämnas.

2. Såsom olagligt exporterade kulturföremål anses sådana kulturföremål, som med stöd av ett tillstånd som beviljats på grund-

Article 4

(1) The possessor of a stolen cultural object required to return it shall be entitled, at the time of its restitution, to payment of fair and reasonable compensation provided that the possessor neither knew nor ought reasonably to have known that the object was stolen and can prove that it exercised due diligence when acquiring the object.

(2) Without prejudice to the right of the possessor to compensation referred to in the preceding paragraph, reasonable efforts shall be made to have the person who transferred the cultural object to the possessor, or any prior transfer or pay the compensation where to do so would be consistent with the law of the State in which the claim is brought.

(3) Payment of compensation to the possessor by the claimant, when this is required, shall be without prejudice to the right of the claimant to recover from any other person.

(4) In determining whether the possessor exercised due diligence, regard shall be had to all the circumstances of the acquisition, including the character of the parties, the price paid, whether the possessor consulted any reasonably accessible register of stolen cultural objects, and any other relevant information and documentation which it could reasonably have obtained, and whether the possessor consulted accessible agencies or took any other step that a reasonable person would have taken in the circumstances.

(5) The possessor shall not be in a more favourable position than the person from whom it acquired the cultural object by inheritance or otherwise gratuitously.

Chapter III

Return of Illegally Exported Cultural Objects

Article 5

(1) A Contracting State may request the court or other competent authority of another Contracting State to order the return of a cultural object illegally exported from the territory of the requesting State.

(2) A cultural object which has been temporarily exported from the territory of the requesting State, for purposes such as exhi-

val av den anmodande statens lagstiftning om export av kulturföremål, avsedd att skydda statens kulturarv, tillfälligt har förts ut från denna stats territorium för t.ex. utställning, forskning, restaurering eller motsvarande syften och som inte har återlämnats enligt villkoren i nämnda tillstånd.

3. En domstol eller någon annan behörig myndighet i den stat till vilken anmodan riktats skall förordna att ett olagligt exporterat föremål skall återlämnas om den anmodande staten visar att utförseln av föremålet från dess territorium avsevärt kränker ett eller flera av följande intressen:

a. det fysiska skyddet för föremålet eller dess sammanhang,

b. fullständigheten hos ett av delar sammansatt föremål,

c. skyddandet av information av t.ex. vetenskaplig eller historisk karaktär,

d. den traditionella eller rituella användningen av föremålet inom ett stam- eller ursprungsbefolkningssamhälle,

eller visar att föremålet har ett betydande kulturvärde för den anmodande staten.

4. En anmodan enligt stycke 1 i denna artikel skall innehålla eller åtföljas av sådana fakta eller sådan information om sakens rättsliga natur som kan vara till nytta för domstolen eller den behöriga myndigheten i den stat till vilken anmodan riktats när denna beslutar huruvida kraven i stycke 1—3 uppfylls.

5. En anmodan om återlämnande skall framställas inom tre år från att den anmodande staten fick kännedom om var kulturföremålet finns och om innehavarens identitet, och i vilket fall som helst inom femtio år från datumet för utförseln eller det datum då föremålet enligt det tillstånd som avses i stycke 2 i denna artikel borde ha återlämnats.

Artikel 6

1. Den som innehar ett kulturföremål och som anskaffat föremålet efter att det har exporterats olagligt, har vid tidpunkten för återlämnandet rätt till en skälig ersättning av den anmodande staten, förutsatt att innehavaren inte har eller rimligen borde ha vetat att föremålet har exporterats olagligt.

2. När det avgörs huruvida innehavaren har eller rimligen borde ha vetat att föremå-

lign, research or restoration, under a permit issued according to its law regulating its export for the purpose of protecting its cultural heritage and not returned in accordance with the terms of that permit shall be deemed to have been illegally exported.

(3) The court or other competent authority of the State addressed shall order the return of an illegally exported cultural object of the requesting State establishes that the removal of the object from its territory significantly impairs one or more of the following interests:

(a) the physical preservation of the object or of its context;

(b) the integrity of a complex object;

(c) the preservation of information of, for example, a scientific or historical character;

(d) the traditional or ritual use of the object by a tribal or indigenous community.

or establishes that the object is of significant cultural importance for the requesting State.

(4) Any request made under paragraph 1 of this article shall contain or be accompanied by such information of a factual or legal nature as may assist the court or other competent authority of the State addressed in determining whether the requirements of paragraphs 1 to 3 have been met.

(5) Any request for return shall be brought within a period of three years from the time when the requesting State knew the location of the cultural object and the identity of its possessor, and in any case within a period of fifty years from the date of the export or from the date on which the object should have been returned under a permit referred to in paragraph 2 of this article.

Article 6

(1) The possessor of a cultural object who acquired the object after it was illegally exported shall be entitled, at the time of its return, to payment by the requesting State of fair and reasonable compensation, provided that the possessor neither knew nor ought reasonably to have known at the time of acquisition that the object had been illegally exported.

(2) In determining whether the possessor knew or ought to have known that the cultu-

let har exporterats olagligt, skall alla de omständigheter som har samband med anskaffningen beaktas, inklusive avsaknad av ett exporttillstånd enligt den anmodande statens lagstiftning.

3. I stället för ersättning och enligt överenskommelse med den anmodande staten kan innehavaren, som är skyldig att återlämna kulturföremålet till nämnda stat, besluta sig för

a. att behålla äganderätten till föremålet, eller

b. att mot betalning eller utan vederlag överföra äganderätten på en person som bor i den anmodande staten och som ställer de behövliga garantierna.

4. Kostnaderna för återlämnande av ett kulturföremål i enlighet med denna artikel skall bäras av den anmodande staten, vilket inte skall påverka denna stats rätt att återfå beloppet av någon annan.

5. Innehavaren skall inte få en bättre ställning än den person av vilken han genom arv eller annars utan vederlag har erhållit kulturföremålet.

Artikel 7

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas om

a. det vid tidpunkten för anmodan om återlämnande av ett kulturföremål inte längre är olagligt att föra ut föremålet ur landet, eller

b. föremålet har förts ut ur landet vid en tidpunkt då den som skapade föremålet levde eller inom femtio år från denna persons död.

2. Utan hinder av punkt b i föregående stycke skall bestämmelserna i detta kapitel gälla då ett kulturföremål har skapats av en medlem eller medlemmar av ett stam- eller ursprungsbefolkningssamhälle för traditionellt eller rituellt bruk inom samhället och föremålet kommer att återlämnas till samhället i fråga.

Kapitel IV

Allmänna bestämmelser

Artikel 8

1. Ett anspråk enligt kapitel II och en anmodan enligt kapitel III kan framställas inför en domstol eller någon annan behörig myndighet i den konventionsstat där föremålet finns och dessutom inför domstolar eller

ral object had been illegally exported, regard shall be had to the circumstances of the acquisition, including the absence of an export certificate required under the law of the requesting State.

(3) Instead of compensation, and in agreement with the requesting State, the possessor required to return the cultural object to that State, may decide:

(a) to retain ownership of the object; or

(b) to transfer ownership against payment or gratuitously to a person of its choice residing in the requesting State who provides the necessary guarantees.

(4) The cost of returning the cultural object in accordance with this article shall be borne by the requesting State, without prejudice to the right of that State to recover costs from any other person.

(5) The possessor shall not be in a more favourable position than the person from whom it acquired the cultural object by inheritance or otherwise gratuitously.

Article 7

(1) The provisions of this Chapter shall not apply where:

(a) the export of a cultural object is no longer illegal at the time at which the return is requested; or

(b) the object was exported during the life-time of the person who created it or within a period of fifty years following the death of that person.

(2) Notwithstanding the provisions of sub-paragraph (b) of the preceding paragraph, the provisions of this Chapter shall apply where a cultural object was made by a member of members of a tribal or indigenous community for traditional or ritual use by that community and the object will be returned to that community.

Chapter IV

General Provisions

Article 8

(1) A claim under Chapter II and a request under Chapter III may be brought before the courts or other competent authorities of the Contracting State where the cultural object is located, in addition to the courts or other

andra behöriga myndigheter som på annat sätt har jurisdiktion enligt de regler som gäller i konventionsstaterna.

2. Parterna kan komma överens om att hänskjuta tvisten till vilken domstol eller behörig myndighet som helst eller till skiljeförfarande.

3. I saken kan tillgripas sådana provisoriska åtgärder, inklusive skyddsåtgärder, som står till förfogande enligt lagstiftningen i den konventionsstat där föremålet finns även då anspråket på restitution eller anmodan om återlämnande av föremålet har framställts inför en domstol eller någon annan behörig myndighet i en annan konventionsstat.

Artikel 9

1. Ingenting i denna konvention skall hindra konventionsstaterna från att tillämpa sådana regler som med tanke på restitution eller återlämnande av stulna eller olagligt exporterade kulturföremål är mer gynnsamma än reglerna i denna konvention.

2. Denna artikel skall inte tolkas såsom förpliktande när det gäller att erkänna eller verkställa ett sådant beslut av en domstol eller någon annan behörig myndighet i en annan konventionsstat som avviker från bestämmelserna i denna konvention.

Artikel 10

1. Bestämmelserna i kapitel II skall tillämpas endast i fråga om kulturföremål som har stulits efter att denna konvention har trätt i kraft avseende den stat i vilken anspråket framställs, förutsatt att

a. föremålet har stulits inom en konventionsstats territorium efter att denna konvention trädde i kraft för den statens vidkommande, eller

b. föremålet lokaliseras i en konventionsstat efter att denna konvention trädde i kraft för den statens vidkommande.

2. Bestämmelserna i kapitel III gäller endast kulturföremål som har exporterats olagligt efter att denna konvention har trätt i kraft avseende både den stat som framställt anmodan och den stat till vilken anmodan har riktats.

3. Denna konvention skall inte på något sätt legitimera någon form av olagliga åtgärder som har vidtagits innan denna konvention trädde i kraft eller som har uteslutits på grundval av stycke 1 eller 2 i denna artikel, och skall inte heller begränsa rätten för en stat eller person att med stöd av de till buds

competent authorities otherwise having jurisdiction under the rules in force in Contracting States.

(2) The parties may agree to submit the dispute to any court or other competent authority or to arbitration.

(3) Resort may be had to the provisional, including protective, measures available under the law of the Contracting State where the object is located even when the claim for restitution or request for return of the object is brought before the courts or other competent authorities of another Contracting State.

Article 9

(1) Nothing in this Convention shall prevent a Contracting State from applying any rules more favourable to the restitution or the return of stolen or illegally exported cultural objects than provided for by this Convention.

(2) This article shall not be interpreted as creating an obligation to recognise or enforce a decision of a court or other competent authority of another Contracting State that departs from the provisions of this Convention.

Article 10

(1) the provisions of Chapter II shall apply only in respect of a cultural object that is stolen after this Convention enters into force in respect of the State where the claim is brought, provided that:

(a) the object was stolen from the territory of a Contracting State after the entry into force of this Convention for that State; or

(b) the object is located in a Contracting State after the entry into force of the Convention for that State.

(2) The provisions of Chapter III shall apply only in respect of a cultural object that is illegally exported after this Convention enters into force for the requesting State as well as the State where the request is brought.

(3) This Convention does not in any way legitimise any illegal transaction of whatever nature which has taken place before the entry into force of this Convention or which is excluded under paragraphs (1) or (2) of this Article, nor limit any right of a State or other person to make a claim under remedi-

stående medel för gottgörelse som inte omfattas av denna konvention framställa anspråk på restitution eller återlämnande av ett kulturföremål som stulits eller exporterats olagligt innan denna konvention trädde i kraft.

es available outside the framework of this Convention for the restitution or return of a cultural object stolen or illegally exported before the entry into force of this Convention.

Kapitel V

Chapter V

Slutbestämmelser

Final Provisions

Artikel 11

Article 11

1. Denna konvention är öppen för undertecknande vid det avslutande mötet för diplomatkonferensen, där utkastet till Unidroitkonventionen om internationellt återlämnande av stulna eller olagligt exporterade kulturföremål godkänns, och skall därefter vara öppen för undertecknande för alla stater i Rom fram till den 30 juni 1996.

(1) This Convention is open for signature at the concluding meeting of the Diplomatic Conference for the adoption of the draft Unidroit Convention on the International Return of Stolen or Illegally Exported Cultural Objects and will remain open for signature by all States at Rome until 30 June 1996.

2. Denna konvention skall ratificeras eller godkännas av de stater som har undertecknat den.

(2) This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by States which have signed it.

3. Denna konvention är öppen för anslutning för alla stater som inte är undertecknande stater från den dag den har öppnats för undertecknande.

(3) This Convention is open for accession by all States which are not signatory States from the date it is open for signature.

4. Ratifiering, godkännande eller anslutning sker genom deponering av ett officiellt instrument gällande detta hos depositarien.

(4) Ratification, acceptance, approval or accession is subject to the deposit of a formal instrument to that effect with the depositary.

Artikel 12

Article 12

1. Denna konvention träder i kraft den första dagen i sjätte månaden efter den dag då det femte ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet deponerades.

(1) This Convention shall enter into force on the first day of the sixth month following the date of deposit of the fifth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. I fråga om de stater som ratificerar eller godkänner denna konvention eller som ansluter sig till den efter att det femte ratifierings-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats, skall denna konvention träda i kraft den första dagen i sjätte månaden efter den dag då statens ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument deponerades.

(2) For each State that ratifies, accepts, approves or accedes to this Convention after the deposit of the fifth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention shall enter into force in respect of the State on the first day of the sixth month following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Artikel 13

Article 13

1. Denna konvention skall inte påverka andra internationella dokument som är juridiskt bindande för konventionsstaterna och som gäller sådant som regleras av denna konvention, om inte de stater som är bundna av ett sådant dokument gör en anmälan om något annat.

(1) This Convention does not affect any international instrument by which any Contracting State is legally bound and which contains provisions on matters governed by this Convention, unless a contrary declaration is made by the States bound by such instrument.

2. En konventionsstat kan ingå avtal med en eller flera konventionsstater i syfte att förbättra tillämpningen av denna konvention i deras inbördes relationer. De stater som har ingått ett sådant avtal skall tillställa depositarien en kopia av avtalet.

3. De konventionsstater som är medlemmar i organisationer för ekonomisk integration eller regionala organ kan anmäla att de i sina inbördes relationer ämnar tillämpa de interna reglerna för dessa organisationer eller organ, och att de därför inte staterna emellan ämnar tillämpa bestämmelserna i denna konvention när konventionens tillämpningsområde sammanfaller med reglerna i fråga.

Artikel 14

1. Om en konventionsstat har två eller flera territoriella enheter som har likadant eller avvikande rättssystem i förhållande till de frågor som behandlas i denna konvention, kan konventionsstaten i fråga, när den undertecknar konventionen eller deponerar sitt ratificerings-, godkännande- eller anslutningsinstrument anmäla att denna konvention gäller alla dess territoriella enheter eller att den endast gäller en eller flera av enheterna. Konventionsstaten kan när som helst ersätta en anmälan med en ny anmälan.

2. Depositarien skall underrättas om dylika anmälningar och av dem skall uttryckligen framgå vilka territoriella enheter som omfattas av denna konvention.

3. Om denna konvention enligt en anmälan som avgivits med stöd av denna artikel gäller en eller flera men inte alla territoriella enheter i en konventionsstat, skall hänvisningen till

a. en konventionsstats territorium i artikel 1 anses åsyfta territoriet för en territoriell enhet i denna stat,

b. en domstol eller någon annan behörig myndighet i konventionsstaten eller i den stat till vilken anmodan riktats anses åsyfta en domstol eller någon annan behörig myndighet i en territoriell enhet i denna stat,

c. den konventionsstat på vars territorium föremålet finns i artikel 8.1 anses åsyfta den territoriella enhet i denna stat på vars territorium föremålet finns,

d. lagstiftningen i den konventionsstat på vars territorium föremålet finns i artikel 8.3 anses åsyfta lagstiftningen i den territoriella enhet i denna stat på vars territorium före-

(2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more Contracting States with a view to improving the application of this Convention in their mutual relations. the States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary.

(3) In their relations with each other, Contracting States which are Members of organizations of economic integration or regional bodies may declare that they will apply the internal rules of these organisations or bodies and will not therefore apply as between these States the provisions of this Convention the scope of application of which coincides with that of those rules.

Article 14

(1) If a Contracting State has two or more territorial units, whether or not possessing different systems of law applicable in relation to the matters dealt with in this Convention, it may, at the time of signature or of the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, declare that this Convention is to extend to all its territorial units or only to one or more of them, and may substitute for its declaration another declaration at any time.

(2) These declarations are to be notified to the depositary and are to state expressly the territorial units to which the Convention extends.

(3) If, by virtue of a declaration under this Article, this Convention extends to one or more but not all of the territorial units of a Contracting State, the reference to:

(a) the territory of a Contracting State in Article 1 shall be construed as referring to the territory of a territorial unit of that State;

(b) a court or other competent authority of the Contracting State or of the State addressed shall be construed as referring to the court or other competent authority of a territorial unit of that State;

(c) the Contracting State where the cultural object is located in Article 8 (1) shall be construed as referring to the territorial unit of that State where the object is located;

(d) the law of the Contracting State where the object is located in Article 8 (3) shall be construed as referring to the law of the territorial unit of that State where the object is

målet finns,

e. konventionsstat i artikel 9 anses åsyfta en territoriell enhet i denna stat.

4. Om en konventionsstat inte gör en anmälan enligt stycke 1 i denna artikel skall denna konvention gälla samtliga territoriella enheter i staten.

Artikel 15

1. De anmälningar som görs inom ramen för denna konvention vid tidpunkten för undertecknandet skall bekräftas i samband med ratificeringen eller godkännandet.

2. Anmälningarna och bekräftelserna till dem skall göras skriftligen och formellt ges depositarien tillkänna.

3. En anmälan börjar gälla samtidigt som denna konvention träder i kraft för den ifrågavarande statens vidkommande. En sådan anmälan som formellt tillkännages depositarien först efter ikraftträdandet, skall dock börja gälla den första dagen i sjätte månaden efter den dag då anmälan deponerades hos depositarien.

4. En stat som gör en anmälan enligt denna konvention kan när som helst återkalla denna genom en formell skriftlig underrättelse till depositarien. Återkallandet träder i kraft den första dagen i sjätte månaden efter den dag då underrättelsen deponerades hos depositarien.

Artikel 16

1. Alla konventionsstater skall i samband med undertecknande, ratificering, godkännande eller anslutning meddela att sådana anspråk på restitution eller sådana anmodanden om återlämnande av kulturföremål som görs av en stat med stöd av artikel 8 kan föreläggas staten med iakttagande av ett eller flera av följande förfaranden:

a. direkt till en domstol eller någon annan behörig myndighet i den stat som avgett meddelandet,

b. genom förmedling av den eller de myndigheter, som har utsetts av staten i fråga för att ta emot anspråk eller anmodanden samt för att vidarebefordra dessa till domstolarna eller de behöriga myndigheterna i staten,

c. på diplomatisk eller konsulär väg.

2. Varje konventionsstat kan också utse de domstolar eller andra behöriga myndigheter som beslutar om restitution eller återlämnande av kulturföremål enligt bestämmelserna i

located; and

(e) a Contracting State in Article 9 shall be construed as referring to a territorial unit of that State.

(4) If a Contracting State makes no declaration under paragraph 1 of this Article, this Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 15

(1) Declarations made under this Convention at the time of signature are subject to confirmation upon ratification, acceptance or approval.

(2) Declarations and confirmations of declarations are to be in writing and to be formally notified to the depositary.

(3) A declaration shall take effect simultaneously with the entry into force of this Convention in respect of the State concerned. However, a declaration of which the depositary receives formal notification after such entry into force shall take effect on the first day of the sixth month following the date of its deposit with the depositary.

(4) Any State which makes a declaration under this Convention may withdraw it at any time by a formal notification in writing addressed to the depositary. Such withdrawal shall take effect on the first day of the sixth month following the date of the deposit of the notification.

Article 16

(1) each Contracting State shall at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, declare that claims for the restitution, or requests for the return of cultural objects brought by a State under Article 8 may be submitted to it under one or more of the following procedures:

(a) directly to the courts or other competent authorities of the declaring State;

(b) through an authority or authorities designated by that State to receive such claims or requests and to forward them to the courts or other competent authorities of that State;

(c) through diplomatic or consular channels.

(2) Each Contracting State may also designate the courts or other authorities competent to order the restitution or return of cultural objects under the provisions of

kapitel II och III.

3. Sådana meddelanden som avgetts enligt stycke 1 och 2 i denna artikel kan när som helst ändras genom ett nytt meddelande.

4. Bestämmelserna i stycke 1—3 i denna artikel skall inte påverka eventuella bilaterala eller multilaterala rättshjälpkonventioner mellan konventionsstaterna till de delar de gäller civil- och handelsrättsliga frågor.

Artikel 17

Varje konventionsstat skall inom sex månader från deponeringen av sitt ratificerings-, godkännande- eller anslutningsinstrument på något av de officiella konventionsspråken tillställa depositarien en skriftlig uppgift om den lagstiftning som i staten reglerar utförelsen av dess kulturföremål. Uppgiften skall vid behov uppdateras.

Artikel 18

Inga andra förbehåll än de som uttryckligen godkänts i denna konvention är tillåtna.

Artikel 19

1. En konventionsstat kan säga upp denna konvention genom att när som helst efter att konventionen har trätt i kraft för den statens vidkommande deponera ett instrument avseende detta hos depositarien.

2. Uppsägningen skall träda i kraft den första dagen i sjätte månaden efter deponeringen av uppsägningsinstrumentet hos depositarien. Om det enligt uppsägningsinstrumentet krävs en längre tidsfrist för att uppsägningen skall börja gälla, träder uppsägningen i kraft efter att den angivna tidsfristen efter deponeringen av uppsägningsinstrumentet hos depositarien har löpt ut.

3. Utan hinder av en dylik uppsägning skall denna konvention dock tillämpas på sådana anspråk på restitution eller anmodanden om återlämnande av kulturföremål som framställts innan uppsägningen har trätt i kraft.

Artikel 20

Presidenten för internationella institutet för förenhetligande av privaträtten (Unidroit) kan med regelbundna intervaller, eller när som helst om fem konventionsstater begär detta, sammankalla en specialkommitté med uppgift att se över den praktiska verksamheten inom ramen för denna konvention.

Chapters II and III.

(3) Declarations made under paragraphs 1 and 2 of this article may be modified at any time by a new declaration.

(4) The provisions of paragraphs 1 to 3 of this article do not affect bilateral or multilateral agreements on judicial assistance in respect of civil and commercial matters that may exist between Contracting States.

Article 17

Each Contracting State shall, no later than six months following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, provide the depositary with written information in one of the official languages of the Convention concerning the legislation regulating the export of its cultural objects. This information shall be updated from time to time as appropriate.

Article 18

No reservations are permitted except those expressly authorised in this Convention.

Article 19

(1) This Convention may be denounced by any State Party, at any time after the date on which it enters into force for that State, by the deposit of an instrument to that effect with the depositary.

(2) A denunciation shall take effect on the first day of the sixth month following the deposit of the instrument of denunciation with the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the instrument of denunciation it shall take effect upon the expiration of such longer period after its deposit with the depositary.

(3) Notwithstanding such a denunciation, this Convention shall nevertheless apply to a claim for restitution or a request for return of a cultural object submitted prior to the date on which the denunciation takes effect.

Article 20

The President of the International Institute for the Unification of Private Law (Unidroit) may at regular intervals, or at any time at the request of five Contracting States, convene a special committee in order to review the practical operation of this Convention.

Artikel 21

1. Denna konvention skall deponeras hos Republiken Italiens regering.

2. Republiken Italiens regering skall

a. underrätta alla stater som har undertecknat eller anslutit sig till konventionen och presidenten för internationella institutet för förenhetligande av privaträtten (Unidroit) om

i) varje nytt undertecknande eller varje nytt ratificerings-, godkännande- eller anslutningsinstrument som deponeras samt datumen för dessa,

ii) varje anmälan som gjorts med stöd av denna konvention,

iii) varje återkallande av en anmälan,

iv) datum för ikraftträdandet av denna konvention,

v) de överenskommelser som avses i artikel 13,

vi) deponering av uppsägningsinstrument avseende denna konvention samt datumen för deponering och ikraftträdande,

b. tillställa alla stater som har undertecknat eller anslutit sig till konventionen samt presidenten för internationella institutet för förenhetligande av privaträtten (Unidroit) en till riktigheten styrkt kopia av konventionen,

c. sköta de övriga uppgifter som ankommer på depositarien.

Till bekräftelse härav har därtill vederbörigen befullmäktigade ombud undertecknat denna konvention.

Upprättad i Rom den 24 juni 1995 i ett exemplar på engelska och franska, vilka båda texter har samma giltighet.

Article 21

(1) this Convention shall be deposited with the Government of the Italian Republic.

(2) The Government of the Italian Republic shall:

(a) inform all States which have signed or acceded to this Convention and the President of the International Institute for the Unification of Private Law (Unidroit) of:

(i) each new signature or deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession, together with the date thereof;

(ii) each declaration made in accordance with this Convention;

(iii) the withdrawal of any declaration;

(iv) the date of entry into force of this Convention;

(v) the agreements referred to in Article 13;

(vi) the deposit of an instrument of denunciation of this Convention together with the date of its deposit and the date on which it takes effect;

(b) transmit certified true copies of this Convention to all signatory States, to all States acceding to the Convention and to the President of the International Institute for the Private Law (Unidroit);

(c) perform such other functions customary for depositaries.

In witness whereof the undersigned plenipotentiaries, being duly authorised, have signed this Convention.

Done at Rome, this twenty-fourth day of June, one thousand nine hundred and ninety-five, in a single original, in the English and French languages both texts being equally authentic.

BILAGA

a) Sällsynta samlingar och typexemplar från det zoologiska, botaniska, mineralogiska och anatomiska området samt föremål av paleontologiskt intresse,

b) föremål med historisk anknytning, inbefattande vetenskapens och teknologins historia samt krigs- och socialhistoria, föremål med anknytning till nationella ledares, filosofers, vetenskapsmäns och konstnärers liv samt till händelser av nationell betydelse,

c) resultat av arkeologiska utgrävningar (lovliga och olovliga) och av arkeologiska fynd,

d) delar av konstnärliga eller historiska minnesmärken eller fasta fornlämningar,

e) över etthundra år gamla antikviteter, t.ex. inskrifter, mynt och sigillstämplar,

f) föremål av etnologiskt intresse,

g) föremål av konstnärligt intresse, t.ex.

i) bilder, målningar och teckningar, helt utförda för hand, oavsett underlag och material (med undantag av industridesign och industritillverkade föremål som dekorerats för hand),

ii) originalstatyer och -skulpturer i varje material,

iii) originalgravyrer, -tryck och -litografier,

iv) konstnärliga assemblage och montage i original, oavsett material,

h) sällsynta manuskript och inkunabler, äldre böcker, dokument och publikationer av speciellt intresse (historiskt, konstnärligt, vetenskapligt, litterärt, etc.), i enstaka exemplar eller i samlingar,

i) frimärken, stämpelmärken och liknande, i enstaka exemplar eller i samlingar,

j) arkiv, inbefattande samlingar av ljudupptagningar, fotografier och filmupptagningar,

k) möbler, äldre än etthundra år, samt gamla musikinstrument.

ANNEX

(a) Rare collections and specimens of fauna, flora, mineral and anatomy, and objects of palaeontological interest;

(b) property relating to history, including the history of science and technology and military and social history, to the life of national leaders, thinkers, scientists and artists and to events of national importance;

(c) products of archaeological excavations (including regular and clandestine) or of archaeological discoveries;

(d) elements of artistic or historical monuments or archaeological sites which have been dismembered;

(e) antiquities more than one hundred years old, such as inscriptions, coins and engraved seals;

(f) objects of ethnological interest;

(g) property of artistic interest, such as:

(i) pictures, paintings and drawings produced entirely by hand on any support and in any material (excluding industrial designs and manufactured articles decorated by hand);

(ii) original works of statuary art and sculpture in any material;

(iii) original engravings, prints and lithographs;

(iv) original artistic assemblages and montages in any material;

(h) rare manuscripts and incunabula, old books, documents and publications of special interest (historical, artistic, scientific, literary, etc.) singly or in collections;

(i) postage, revenue and similar stamps, singly or in collections;

(j) archives, including sound, photographic and cinematographic archives;

(k) articles of furniture more than one hundred years old and old musical instruments.